

SINTEZA
obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor)
la proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova

Participantul la avizare (expertizare)/consultare publică	Conținutul obiecției/ propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Serviciul de Informații și Securitate (Aviz nr. E/8898 din 29.08.2023)	I. Obiecțiile	
	II. Propunerile (recomandările)	
	1. Pe parcursul textului proiectului, propunem substituirea textului „aeronave fără pilot de stat” cu textul „aeronave de stat fără pilot”, or sintagma în redacția propusă nu este formulată corect din punct de vedere gramatical, fapt care contravine prevederilor art. 54 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.	Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.
	2. Utilizarea cuvântului „eludarea” în redacția art. 6 alin. (3) nu este o alternativă reușită a cuvântului „sustragerea”, or conform Dicționarului explicativ al limbii române „a eluda” înseamnă „a trece în mod conștient cu vederea, a înconjura în mod intenționat, a se feri, a Evita, a ocoli”. Deci, utilizarea verbului „eludarea” face ca aceste două acțiuni să fie private alternative, dar care au o semnificație similar, fapt pentru care propunem a fi eliminată.	Nu se acceptă. În vederea asigurării coerenței actelor normative, conținutul normei supuse examinării a fost formulat coroborat cu prevederile art. 362 din Codul Penal al RM „trecerea ilegală a frontierei de stat”. Astfel, este de menționat că, latura obiectivă a infracțiunii specificate, constă în acțiunea de trecere a frontierei de stat, săvârșită prin 2 metode: 1) Eludarea de la controlul efectuat la trecerea frontierei de stat a Republicii Moldova și 2) Sustragerea de la controlul efectuat la trecerea frontierei de stat a Republicii Moldova. Or, metodele enumerate sunt alternative și nu au aceeași semnificație. La caz, prima dintre aceste modalități presupune intrarea sau ieșirea din RM prin alte locuri decât cele destinate pentru aceasta. La rândul său, cea de-a doua modalitate

		normativă a acțiunii prejudiciabile presupune neprezentarea pentru controlul de frontieră a persoanelor care trec peste frontiera de stat.
	<p>3. La art. 23 propunem expunerea alin. (1) în următoarea redacție:</p> <p>„(1) Poliția de Frontieră refuză intrarea străinilor pe teritoriul Republicii Moldova în cazurile prevăzute la art. 8 alin. (1) din Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova.</p> <p>Propunerea expusă urmărește scopul de a evita dubla reglementare a temeiurilor de refuz de autorizare a intrării pe teritoriul Republicii Moldova a cetățenilor străini care nu întrunesc condițiile refuz, or, art. 8 alin. (1) din Legea nr. 200/2010 reglementează expres situațiile în care străinilor nu li se permite intrarea pe teritoriul Republicii Moldova, regăsindu-se și unele situații de refuz care nu sunt incluse în proiectul supus avizării.</p> <p>Consecvent, expunerea alin. (1) în redacția propusă va înlesni procesul de modificare a situațiilor de refuz de intrare a străinilor pe teritoriul Republicii Moldova, or, în acest caz. Modificările vor fi operate într-un singur act normativ.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Articolul formulat în proiectul legii urmărește alinierea la practica UE, mai exact la prevederile Codului frontierelor Schengen.</p> <p>Astfel, documentele de politici publice adoptate la nivel național stipulează expres racordarea la acquis-ul UE a Legii cu privire la frontiera de stat.</p> <p>Or, analizând cadrul normativ european atestăm că aceste prevederi se conțin în cadrul normativ ce reglementează regimul juridic al frontierei.</p> <p>Totodată, precizăm că, actualmente, Legea nr. 200/2010 privind regimul este în proces de amendare, fapt prin care, urmează a fi soluționată problematica dublei reglementări.</p>
	<p>4. La art. 31 alin. (5) este specificat faptul că persoana căruia nu i-a fost autorizată trecerea frontierei de stat este obligată să părăsească imediat punctul de trecere. În acest context, considerăm oportun a fi revizuită procedura care urmează a fi aplicată în cazul în care străinul refuză să părăsească punctul de trecere a frontierei de stat, (pentru a preveni astfel de situații și a nu admite lipsa acoperirii acestora de cadrul legal). În cazul în care această procedură este reglementată deja, urmează a se specifica că se acționează în corespundere cu actele normative respective.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Situația privind refuzul părăsirii punctului de trecere de către persoanele cărora nu le-au fost autorizate trecerea frontierei de stat constituie încălcare a regimului punctului de trecere, reglementată prin prisma Hotărârii Guvernului nr. 297/2017 pentru punerea în aplicare a Legii cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova.</p> <p>Prin urmare, nerespectarea condițiilor impuse de cadrul normativ, atrage după sine răspunderea potrivit Codului Contravențional a Republicii Moldova.</p>
	<p>5. La art. 32 considerăm oportună substituirea sintagmei „a amprentelor digitale ale tuturor degetelor” cu sintagma „a datelor dactiloscopice ale”, or. Noțiunea de date dactiloscopice este</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Art. 32 din proiectul actului normativ este în conformitate cu prevederile Regulamentului</p>

	<p>reglementată nr. Legea nr. 1549/2002 cu privire la înregistrarea dactiloscopică de stat, precum și în Hotărârea Guvernului nr. 1310/2003 „despre aprobarea Regulamentului cu privire la obținerea, evidența, păstrarea, sistematizarea și utilizarea datelor dactiloscopice și listei funcțiilor deținute de persoanele supuse înregistrării dactiloscopice obligatorii”.</p>	<p>UE nr. 603/2013 privind instituirea sistemului „Eurodac” pentru compararea amprentelor digitale în scopul aplicării eficiente a Regulamentului UE nr. 604/2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid și privind cererile autorităților de aplicare a legii din statele membre și a Europol de comparare a datelor Eurodac în scopul asigurării respectării aplicării legii și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1077/2011 de instituire a Agenției europene pentru gestionarea operațională a sistemelor informatice la scară largă, în spațiul de libertate, securitate și justiție (reformare). Mai mult, precizăm că, sintagma „date dactiloscopice” este utilizată în conținutul art. 32, în acest sens urmează a fi percepută distincția exactă între noțiunile utilizate, în conformitate cu legislația menționată.</p>
	<p>6. Art. 56 la alin. (1) considerăm oportună substituirea textului „care prezintă pericol pentru securitatea națională, ordinea și sănătatea publică” cu textul „care prezintă pericol pentru securitatea națională și/sau pentru ordinea publică”.</p> <p>Raționamentul propunerii rezidă din faptul că, Serviciul de Informații de Securitate nu participă la luarea deciziilor privind autorizarea intrării pe teritoriul Republicii Moldova a străinilor care prezintă pericol pentru sănătatea publică, or, aceasta implică competența altor autorități publice stabilite de cadrul normativ.</p>	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ. (actual art.55 alin.(1)).</p>
	<p>7. La art. 56 alin. (3) propunem expunerea în următoarea redacție: „(3) Decizia Poliției de Frontieră privind neautorizarea intrării străinilor pe teritoriul Republicii Moldova prevăzută la alin. (1) este</p>	<p>Se acceptă parțial.</p>

	<p>luată în baza informațiilor furnizate de către Serviciul de Informații și Securitate.”.</p> <p>Propunerea respectivă se justifică prin faptul că, în limita competenței funcționale, Serviciul de Informații și Securitate nu emite decizii privind autorizarea/neautorizarea intrării străinilor pe teritoriul Republicii Moldova, ci doar prezintă informațiile disponibile către Poliția de Frontieră, care urmează să emită deciziile corespunzătoare.</p>	<p>Este de menționat că, decizia privind neautorizarea intrării în țară aparține, în ultimă instanță, poliștului de frontieră.</p> <p>În acest sens, reieșind din faptul că, Serviciul prezintă informații către Poliția de Frontieră în vederea luării deciziei menționate – este necesară specificarea modalității de comunicare a informațiilor, în sensul în care aceasta să corespundă condițiilor de formă.</p> <p>În aceeași ordine de idei, specificăm că, norma examinată, elucidează reglementarea de bază, stipulată la art. 14 din Legea securității statului nr. 619/1995, care specifică că, Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova este organul de stat specializat în domeniul asigurării securității statului. Serviciul emite ordine, dispoziții, instrucțiuni, dă indicații privind asigurarea securității statului a căror executare este obligatorie pentru sistemul organelor securității statului.</p> <p>În acest sens, este asigurată implementarea prevederii modului de oferire a informațiilor, care este obligatorie pentru Poliția de Frontieră, parte componentă a sistemului organelor securității statului, și care, constituie parte componentă a procesului de luare a deciziei de neautorizare intrării în țară.</p>
<p>Ministerul Apărării (Nr. 11/124 din 30.08.2023)</p>	<p>1. art. 8 din proiect se propune de expus în redacție nouă, cu următorul cuprins:</p> <p style="text-align: center;">„Articolul 8. Paza frontierei de stat</p> <p>(1) Paza frontierei de stat pe uscat și pe apele de frontieră se efectuează de către Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, în interacțiune cu organele securității statului și forțele destinate apărării naționale, în conformitate cu prezenta lege și cadrul</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Modificări operate în proiectul actului normativ.</p> <p>Redacția alin. (1) și (2) a art. 8 propusă de către subiectul avizării nu poate fi operată în proiect, reieșind din contradicțiile care le generează în raport cu cadrul normativ.</p>

	<p>normativ privind organele securității statului și apărării naționale.</p> <p>(2) În cazul iminenței unor acte de agresiune sau a unei amenințări în adresa securității naționale, organele securității statului, ordinii publice, în interacțiune cu structurile și forțele din subordinea Marelui Stat Major al Armatei Naționale, asigură paza frontierei de stat, în conformitate cu cadrul normativ privind organele securității statului, ordinii publice și apărării naționale.</p> <p>(3) La declararea stării de asediu sau de război, Ministerul Afacerilor Interne în conformitate cu atribuțiile ce îi revin și în modul stabilit de Consiliul Suprem de Apărare, coordonează cu Statul Major General al Forțelor Armate acțiunile care urmează a fi întreprinse pentru paza frontierei de stat.</p> <p>(4) Paza frontierei de stat în spațiul aerian este asigurată de către structurile și forțele din subordinea Marelui Stat Major al Armatei Naționale, în conformitate cu cadrul normativ, și constă în supravegherea spațiului aerian, pe timp de pace și în situații de criză, în scop de depistare a încălcărilor frontierei de stat în spațiul aerian și de reprimare a acestora.</p> <p>(5) Colaborarea Inspectoratului General al Poliției de Frontieră cu Marele Stat Major al Armatei Naționale cuprinde schimbul reciproc de informații privind zborurile tuturor aeronavelor, inclusiv fără pilot, la altitudini joase, precum și zborurile planificate în zona de frontieră.</p> <p>(6) Efectuând paza frontierei de stat, structurile din subordinea Marelui Stat Major al Armatei Naționale aplică, în modul stabilit de lege, armele și tehnica de luptă asupra aeronavelor care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova.”</p> <p>Modificările propuse la art.8 alineatele (1) și (2) urmează să asigure întreprinderea acțiunilor prompte și adecvate, începând cu iminența unor acte de agresiune sau a unei amenințări în adresa securității naționale, până la declanșarea propriu-zisă a <i>agresiunii armate</i>. Agresiunea armată invocată în articolul 8 alin.(1) din proiect presupune deja încălcarea frontierei de stat sau ocuparea teritoriului statului, după caz.</p>	<p>Primordial, enunțăm că, în conformitate cu art. 33 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, la declararea stării de asediu și de război, Statul Major General al Forțelor Armate asigură capacitatea de luptă și de mobilizare a Forțelor Armate, asigură desfășurarea mobilizării și pregătirea forțelor destinate apărării naționale, prezintă Comandamentului Suprem al Forțelor Armate propuneri privind folosirea forțelor pentru respingerea unei eventuale agresiuni armate, efectuează alte activități prevăzute de legislația în vigoare – fapt reflectat în conținutul articolului supus examinării.</p> <p>În lipsa declarării uneia dintre stările specificate, Poliția de Frontieră, potrivit Legii nr. 283/2011 cu privire la Poliția de Frontieră, exercită atribuții în domeniul supravegherii și controlului trecerii frontierei de stat, al combaterii migrației ilegale și a criminalității transfrontaliere, precum și în domeniul promovării politicii privind managementul integrat al frontierei de stat. Consecvent, inclusiv Regulamentul (UE) 2016/399 al Parlamentului european și al consiliului cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen), cât și Regulamentul (UE) 2019/1896 al Parlamentului european și al consiliului din 13 noiembrie 2019 privind Poliția de frontieră și garda de coastă la nivel european și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1052/2013 și (UE) 2016/1624 – operează cu noțiunea de „control al frontierei” ce este constituit din controlul trecerii, precum</p>
--	---	---

	<p>Art.60 alin.(2) din Legea nr.283/2011 cu privire la Poliția de Frontieră prevede expres că Poliția de Frontieră este succesorul misiunii, funcțiilor, atribuțiilor, drepturilor și obligațiilor Serviciului Grăniceri. În acest sens, ținem să menționăm că paza frontierei de stat pe uscat și pe apele de frontieră este asigurată de către Poliția de Frontieră în calitate de autoritate responsabilă de paza frontierei, în interacțiune cu organele securității statului și forțele destinate apărării naționale.</p> <p>Mai mult ca atât, art.3 al Legii nr. 619/1995 privind organele securității statului stabilește printre atribuțiile organelor respective, apărarea independenței și integrității teritoriale, asigurarea pazei frontierei de stat a Republicii Moldova.</p> <p>Propunerile respective rezidă și din prevederile art.8, 9, 32 și 37 ale Legii nr.345/2003 cu privire la apărarea națională.</p>	<p>și supravegherea frontierei, paza acestora fiind o atribuție improprie autorității de frontieră la nivel european.</p> <p>Astfel, reținem că, atribuțiile organelor securității statului reflectate în art. 3 din Legea nr. 619/1995 urmează a fi interpretate în toată complexitatea, ci nu în mod distinct. Prin urmare, examinând conținutul articolului menționat se distinge că atribuțiile enumerate sunt atribuite se referă în mod distinct la unul dintre organele securității statului specificate la art. 13 din aceeași Lege. Or, titlu de exemplu, pornind de la raționamentul invocat în Aviz, cu certitudine nu putem conferi alte atribuții cum ar fi desfășurarea activității informative pentru asigurarea securității statului în prerogativele Poliției de Frontieră, care constituie organ al securității statului.</p> <p>Subsecvent, atragem atenția că, art. 9 alin. (1) din Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională prevede că forțele destinate apărării naționale sânt Forțele Armate compuse din Armata Națională și Inspectoratul General de Carabinieri.</p> <p>În aceeași ordine de idei, art. 37 al aceleiași Legi specific expres că 1) Serviciul de Informații și Securitate, Ministerul Afacerilor Interne și Serviciul de Protecție și Pază de Stat planifică, desfășoară activități și prezintă informațiile necesare pentru organizarea apărării naționale – teză reflectată în conținutul art. 8 din proiectul supus avizării.</p> <p>Suplimentar, accentuăm că, art. 3 alin. (2) din Legea nr. 619/1995 menționează că, alte</p>
--	---	---

		atribuții pot fi acordate organelor securității statului exclusiv prin legislație.
	<p>2. Pentru o interpretare corectă și evitarea reglementărilor care ar genera inaplicabilitatea normei juridice din lege, propunem expunerea alin. (5) al art.21 din proiectul de lege într-o redacție nouă, după cum urmează:</p> <p>„(5) În scopul realizării angajamentelor internaționale privind participarea la activități militare comune, la solicitarea Ministerului Apărării, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră și Serviciul Vamal va autoriza trecerea frontierei de stat a militarilor în baza buletinelor de identitate, legitimațiilor de serviciu și ordinului de deplasare individual sau colectiv.”.</p>	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>
<p>Autoritatea Aeronautică Civilă (Aviz nr. 2544 din 23.08.2023)</p>	<p>1. La art. 25 alin. (1) lit. e) textul „<i>pentru călătoria în scopul imbarcării la bordul navei, debarcării și repatrierii membrului de echipaj – actul de identitate al personalului navigant.</i>”, se va reformula și expune după cum urmează: „<i>e) pentru membrii echipajului atunci când aceștia sosesc cu o cursă aeriană internațională sau alt tip de transport pentru exercitarea atribuțiilor funcționale și solicită permisiunea pentru intrarea temporară pentru perioada stabilită – legitimația de membru al echipajului</i>”.</p> <p>Menționăm că, procedura de identificare și intrare atât a membrilor echipajului cât și a altui personal al operatorului aerian, este prevăzută de pct. 156 - 159 ale Programului național de facilitare a transporturilor aeriene, aprobat prin HG nr.147/2022. Atragem atenția că, Programul instituie un ansamblu de proceduri armonizate cu cele internaționale cu privire la formalitățile vamale, de frontieră, de sănătate publică, fitosanitare și veterinare, precum și cu cele ce țin de întocmirea operativă a documentelor utilizate și de garantarea serviciilor în domeniul transportului aerian.</p>	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>
	<p>2. La art. 45, alin. (10) textul „<i>Serviciul Vamal</i>” se va exclude. Evidențiem că, aspectele ce vizează <u>Controlul accesului în zonele de securitate restrictionate ale aeroportului</u>, sunt reglementate de Legea nr. 192/2019 cu privire la securitatea aeronautică, în speță, prevederile art. 17 alin. (4), care statuează că „Autorizarea accesului personalului și al vehiculelor în zonele de securitate cu acces</p>	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>

	<p>restricționat se efectuează prin aplicarea regimului de permise de aeroport. Decizia privind acordarea accesului în zonele de securitate cu acces restricționat este luată de către operatorii aeroportuari, în conformitate cu prevederile Programului național de securitate în domeniul aviației civile, cu aprobarea de către Poliția de Frontieră". Mai mult, efectuarea controlului accesului se realizează doar de Poliția de Frontieră în comun cu operatorul aeroportuar, în conformitate cu procedura elaborată de Comisia aeroportuară de Securitate aeronautică.</p>	
	<p>3. Pe tot textul proiectului național, sintagma „aeroport” se va completa cu textul „internațional” la orice formă gramaticală. Potrivit dispozițiilor art. 5 din Codul Aerian nr. 301/2017, pot fi îndeplinite formalități de frontieră, vamale, de sănătate publică, fitosanitare și veterinarie, precum și orice alte proceduri similare, doar pe aeroporturile care dețin statut de „aeroport internațional”, desemnate de către Guvern.</p>	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>
<p>Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (Aviz nr. 21-03/2659 din 23.08.2023)</p>	<p>Lipsa obiecțiilor și propunerilor.</p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (Aviz nr. 09-2644 din 28.08.2023)</p>	<p>Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED) susține de principiu proiectul de lege menționat supra cu următoarele propuneri:</p> <p>1. La art. 4, alin. (3) este stipulat <i>inter alia</i> că: „Fâșia de protecție a frontierei de stat se stabilește de la frontiera de stat în interior și are o lățime de 15 metri... Fâșia de protecție a frontierei de stat este proprietate a statului și se acordă în folosință Poliției de Frontieră, pe un termen nelimitat, în conformitate cu cadrul normativ.”. La alin. (4) este stipulat că: „În fâșia de protecție a frontierei de stat se interzice instalarea și exploatarea mijloacelor tehnice și a construcțiilor neprevăzute pentru asigurarea sistemului de control al frontierei, cu excepția instalațiilor și construcțiilor pentru aprovizionare cu apă, precum și a celor prevăzute de tratatele internaționale.”. Totodată, Legea nr. 8/2005 cu privire la Portul Internațional Liber „Giurgiulești”, reglementează instituirea și activitatea Portului Internațional Liber „Giurgiulești” (PILG), pentru</p>	<p>Se acceptă parțial. Fâșia de protecție se referă la linia frontierei de stat în interior, marcată pentru întreținerea frontierei de stat, protejarea semnelor de frontieră și asigurarea controlului accesului la linia frontierei de stat. La caz, <i>apriori</i> Portul internațional Giurgiulești, are statut de punct de trecere, activitatea căruia este reglementată prin Tratat bilateral. Cu privire la aspectul privind aprobarea Legii nr. 259/2023 ce se referă la cheiurile temporare, este de menționat că, în vederea asigurării coerenței actelor normative articolul a fost completat.</p>

	<p>care au fost transmise în gestiunea Investitorului General cca 55 ha teren al statului riveran Dunării și Prutului și care include <i>inter alia</i>: un terminal petrolier și terminale de mărfuri, inclusiv unul în construcție. În aceeași ordine de idei, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.154/2008 cu privire la construcția Portului de pasageri Giurgiulești, a fost transmis în folosință ÎS „Portul fluvial Ungheni” un teren riveran râului Prut cu suprafața de 0,52 ha pe care a fost instituit Portul de Mărfuri și Pasageri Giurgiulești. De asemenea, instituirea cheiurilor temporare, odată ce Parlamentul a votat în lectura a doua Legea nr. 259/2023, poate fi obstrucționată de prevederile prenotate ale proiectului de lege. Prin urmare, întru evitarea incoerenței actelor normative recomandăm introducerea unui alineat suplimentar la art. 4, care să conțină derogările relevante, implicit: <i>„Nu se constituie fâșie de protecție a frontierei de stat pe malurile râurilor [Dunăre și Prut] unde sunt instituite porturi și infrastructură aferentă, căi de comunicație...”</i>.</p>	<p>Totodată, fâșia de protecție este instituită pentru asigurarea procesului de supraveghere a frontierei de stat, fapt ce nu are loc în punctul de trecere a frontierei de stat, motiv din care rezidă irelevanța operării amendamentului propus.</p>
	<p>2. La art. 10, parte a noului capitol introdus – Drepturi fundamentale la frontieră – considerăm imperios necesară reformularea textului <i>„dreptul relevant al Uniunii Europene, în special cu Carta și cu dreptul internațional relevant”</i> și introducerea denumirilor complete și exacte ale documentelor invocate.</p>	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>
	<p>3. La art. 27-28, recomandăm introducerea unor prevederi și măsuri de protecție suplimentară pentru personalul/polițiștii de frontieră care efectuează controlul, implicit controlul în linia a doua, întru evitarea incidentelor tragice de genul celui produs la Aeroportul Internațional Chișinău în data de 30 iunie 2023.</p>	<p>Se acceptă parțial. Propunerea invocată va fi elucidată în actele normative de punere în aplicare a Legii, reieșind din faptul că presupune un mecanism distinct/descriere detaliată. Or, propunerea este expusă nu se poate regăsi în conținutul unei legi organice.</p>
	<p>4. La art.33 este reglementată desemnarea reprezentanților de frontieră doar din cadrul Poliției de Frontieră, respectiv: <i>„Pentru asigurarea respectării regimului frontierei de stat și pentru soluționarea incidentelor de frontieră, din cadrul Poliției de Frontieră se desemnează reprezentanți de frontieră.”</i> Totodată, din moment ce reprezentanții de frontieră au sarcina de a soluționa incidentele de frontieră (în conformitate cu tratatele încheiate de</p>	<p>Nu se acceptă. De concept, propunerea respectivă este elucidată în conținutul Regulamentului cu privire la activitatea reprezentanților de frontieră aprobat de Guvern. Astfel, <i>apriori</i> misiunea reprezentanților de frontieră constă în examinarea cu omologii</p>

	către Republica Moldova cu statele vecine), recomandăm ca reprezentanții respectivi să nu fie desemnați doar din cadrul Poliției de Frontieră, dar și din cadrul altor autorități interesate/relevante.	statelor limitrofe pe marginea problemelor ce țin de competența lor. La caz, nu este relevant includerea, cu titlu permanent, a reprezentanților din cadrul altor autorități interesate/relevante, din considerentul atribuirii unor sarcini improprii acestora. Mai mult, în caz de necesitate, este prevăzut dreptul de a antrena specialiști/experti din cadrul altor autorități publice.
	5. La art. 36, nu sunt suficient de clare arealul și domeniul de reglementare. Astfel, nu este suficient de clară sintagma „desfășurarea activităților economice la frontiera de stat”, respectiv nu este definit exact arealul „la frontiera de stat” – este o activitate economică desfășurată la/în interiorul: unui punct de trecere; culoar de frontieră; fâșie de protecție a frontierei de stat sau; zonă de frontieră? De asemenea, la alin. (2) este prevăzut că: „Activitățile menționate la alin. (1) se efectuează cu acordul Poliției de Frontieră...”. Nu este suficient de clar ce înseamnă acest acord al Poliției de Frontieră. Prin urmare, considerăm necesare precizări/reformulări în text, întru evitarea interpretărilor și măsurilor discreționare	Nu se acceptă. Este de menționat că incertitudinea invocată nu este relevantă, or mecanismul reflectat funcționează începând cu perioada anului 2011. Mai mult, distincția între articolele exemplificate constă în faptul că, primul, se referă la activitatea economică nemijlocit la frontiera de stat, pe când, cel de-al doilea se răsfrânge în zona de frontieră, care este la o anumită distanță de la linia frontierei de stat în interiorul țării. Totodată, precizări detaliate cu privire la procedura descrisă, se regăsesc în Hotărârea Guvernului de punere în aplicare a Legii, fapt care înlătură generarea riscului privind interpretarea echivocă a normei juridice.
	6. La art. 43, unde este reglementată (deja) explicit activitatea economică în zona de frontieră, lipsește coroborarea cu art. 36 din proiectul de lege, nu este suficient de clar statutul avizului eliberat de către Poliția de Frontieră și nu sunt considerate prevederile Acordului de investiții „Cu privire la Portul Internațional Liber „Giurgiulești” și ale Legii nr. 8/2005. Astfel, la alin. (1) este stipulat că: „ Cu excepția localităților, desfășurarea activităților economice și de altă natură de-a lungul frontierei de stat, pe o adâncime de 1000 metri de la linia frontierei de stat către interior, se efectuează	Nu se acceptă. Art. 5 alin. (8) prevede expres că, Poliția de Frontieră perfectează permise/autorizații/avize, care nu sunt acte permissive în sensul art. 4 alin. (6) din Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, inclusiv în format electronic și pe suport de hârtie.

	<p>cu acordul Poliției de Frontieră, eliberându-se în acest scop avize privind desfășurarea activității.”. De această dată, proiectul prevede că, acordul Poliției de Frontieră înseamnă un Aviz (stipulare care lipsește în art. 36), aviz despre care știm doar că nu este un act permisiv în sensul art. 4 alin. (6) din Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător (art. 5, alin. (8)). Recomandăm, întru evitarea birocratizării suplimentare a activităților economice și instituirea unor măsuri discreționare, de a completa proiectul cu date suplimentare cu privire la avizele respective și reglementarea detaliată a acestora în actele normative subordonate legii.</p>	<p>Cu referire la propunerea privind reglementarea detaliată acestora, specificăm că, în conținutul aceluiași articol este indicat că modul de perfeciere a permiselor/autorizațiilor/avizelor este stabilit de Guvern – aspect ce vizează dezideratul expus.</p>
	<p>7. Consecutiv, reamintim că în conformitate cu prevederile art. 54, alin. (1), litera a) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative <i>conținutul proiectului se expune într- un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale...</i> În această ordine de idei, recomandăm o redactare suplimentară a textului proiectului de lege, implicit asigurarea acurateții unor noțiuni, cum este cazul noțiunii de „<i>trecere peste frontiera de stat</i>”. De regulă, în practica internațională „trecerea peste frontiera de stat” se referă fie la: a) trecerea mărfurilor (cum este de altfel în art. 21); b) trecerea ilegală a persoanelor. Totodată, la art. 17, alin. (1), litera b) este redacția următoare: „ <i>trecerea peste frontiera de stat a persoanelor, mijloacelor de transport, a mărfurilor și a altor bunuri...</i>”.</p>	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>
<p>Centrul Național Anticorupție (Aviz nr. 06/2/13467 din 28.08.2023)</p>	<p>Potrivit art.25 alin.(1) al Legii integrității nr.82/2017, eficiența cultivării climatului de integritate instituțională și profesională este supusă verificărilor din partea conducătorilor entităților publice, a autorităților anticorupție, a societății civile și mass mediei.</p> <p>În acest sens, în conformitate cu prevederile art.25 alin.(3) lit. a), art. 28 alin. (4) al Legii prenotate, expertiza anticorupție, în calitate de măsură de control al integrității în sectorul public, se va efectua doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate.</p> <p>Proiectul propus pentru expertiza anticorupție, nu este însoțit de</p>	<p>Se acceptă.</p>

	<p>avizele instituțiilor implicate în procesul de avizare/sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, fapt ce presupune că ulterior redacția proiectului poate suferi modificări și completări.</p> <p>Urmare celor expuse, solicităm respectuos expedierea în adresa Centrului Național Anticorupție a proiectului definitivat, pentru efectuarea expertizei anticorupție.</p>	
<p>Raportul de expertiză anticorupție (Nr. ELO23/9131 din 19.10.2023)</p>	<p>Proiectul de act normativ a fost elaborat în vederea aprobării în redacție nouă a Legii cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova, acțiune realizată în temeiul realizării acțiunilor prevăzute în documentele de politici aprobate la nivel național; necesitatea ajustării cadrului normativ la directivele comunitare în domeniu, în special în contextul acordării Republicii Moldova a statutului de țară candidat pentru aderarea la UE, precum și înlăturarea lacunelor identificate în procesul de implementare a prevederilor actului normativ.</p> <p>În procesul de promovare a proiectului de decizie, rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate în Legea nr.239/2008, au fost asigurate de către autor în totalitate, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect, cu stabilirea unui termen optim pentru recepționarea recomandărilor, corespunzător prevederilor art.12 alin.(2) din legea prenotată.</p> <p>În conținutul proiectului de decizie au fost identificate prevederi lacunare și permissive în ce privește modul de reglementare a procedurilor administrative privind relaxarea controlului la frontieră și autorizarea trecerii frontierei de stat în cazul cetățenilor străini. Promovarea proiectului în redacția actuală este susceptibilă de interpretări abuzive din partea subiecților responsabili de aplicarea normelor examinate.</p> <p>Prin urmare, în vederea prevenirilor interpretării și aplicării neuniforme și abuzive a normelor legale, se recomandă revizuirea prevederilor proiectului, prin prisma obiecțiilor expuse în prezentul raport.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>1) Cu privire la obiecția la norma privind neautorizarea intrării (art. 23 din proiect), articolul formulat în proiectul legii urmărește alinierea la practica UE, mai exact la prevederile Codului frontierelor Schengen. Astfel, documentele de politici publice adoptate la nivel național stipulează expres racordarea la acquis-ul UE a Legii cu privire la frontiera de stat.</p> <p>Or, analizând cadrul normativ european atestăm că aceste prevederi se conțin în cadrul normativ ce reglementează regimul juridic al frontierei.</p> <p>Astfel, Codul enunțat prevede reglementări nemijlocite privind cazurile de refuz a intrării, fapt transpus prin prisma proiectului legii.</p> <p>Totodată, precizăm că, actualmente, Legea nr. 200/2010 privind regimul este în proces de amendare, fapt prin care, urmează a fi soluționată problematica dublei reglementări.</p> <p>2) Cu referire la art. 50 "Relaxarea controalelor la frontieră", acesta prezintă o transpunere a art. 9 din Regulamentul (UE) 2016/399 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a</p>

		frontierelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen).
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (Aviz nr. 21/1-4579 din 04.09.2023)	<p>1. Referitor la propunerile de la art.49 lit.j) ce vizează „ordinea de trecere a frontierei de stat”, optăm pentru excluderea textului: „, în cazul în care nu este afectată capacitatea de gestionare a fluxului din cadrul punctelor de trecere a frontierei de stat, la decizia Poliției de Frontieră”, în condițiile în care realizarea acestor servicii regulate de transport persoane în trafic internațional este condiționată de un grafic de circulație aprobat, iar regimul de muncă și odihnă al conducătorilor auto este strict reglementat. În acest context, considerăm că această normă permisivă de a fi supuse controlului la trecerea frontierei de stat fără rând, în cazul anumitor categorii de persoane (unitățile de transport antrenate în trafic internațional în efectuarea transportului de persoane prin servicii regulate), este una pe deplin justificabilă și fundamentată legal și nu poate fi lăsată la discreția/decizia unei autorități. Totodată menționăm că, această obligație de a facilita trecerea la frontieră a vehiculelor care efectuează transport rutier de persoane prin servicii regulate rezidă și din prevederile Acordurilor bilaterale și multilaterale, la care Republica Moldova este parte</p>	<p>Nu se acceptă. De concept, Poliția de Frontieră susține și consideră salutară propunere expusă, fapt pentru care a operat în proiect amendamentul propus în Avizul anterior, cu completările de rigoare. La caz, este important de menționat că, pentru asigurarea realizării dezideratului urmărit urmează a fi parcurse anumite etape premergătoare, precum elaborarea documentelor de politici, care să asigure dezvoltarea infrastructurii punctelor de trecere. În acest sens, la etapa actuală, considerăm relevant promovarea obiectivului expus, prin prisma reglementării propuse în proiect, fapt ce va asigura implementarea acesteia. Or, este imperios garantarea tuturor subiecților facilitarea traversării frontierei de stat.</p>
	<p>2. Subsecvent, insistăm asupra completării Capitolului VIII „Alte autorități publice implicate în sistemul de management integrat al frontierei de stat” din proiect, cu un articol nou (eventual art.60, în ordinea transpusă de autor, iar în cazul celorlalte articole din proiect, se va asigura renumerotarea articolelor). Astfel, art.60 va avea următorul cuprins: „Articolul 60. Agenția Națională Transport Auto (1) Agenția Națională Transport Auto participă, în limita competențelor și în colaborare cu Poliția de Frontieră, la procesul de monitorizare a activităților operatorilor de transport rutier naționali și străini, în raport cu operațiunile efectuate la trecerea frontierei de stat a Republicii Moldova pentru transportul rutier internațional de persoane prin servicii regulate și ocazionale. (2) La supravegherea activității operatorilor de transport rutier în</p>	<p>Nu se acceptă. Amendamentul propus este incompatibil cu atribuțiile Poliției de Frontieră, prevăzute la art. 6 din Legea nr. 283/2011 cu privire la Poliția de Frontieră.</p>

	<p>raport cu operațiunile efectuate la trecerea frontierei de stat a Republicii Moldova, autoritățile menționate la alin.(1) cooperează prin intermediul mecanismului de schimb al informației pentru verificarea valabilității și autenticității actelor permissive prevăzute în Codul transporturilor rutiere nr.150/2014, în scopul combaterii fenomenului de transport ilicit și susținerii securității naționale în domeniul transporturilor.</p> <p>(3) Autoritățile publice menționate la alin.(1) vor elabora mecanismul de schimb al informației necesar pentru îndeplinirea prevederilor alin.(2).”.</p> <p>Raportat completării evocăm că, pentru realizarea controlului asupra respectării reglementărilor naționale și internaționale în domeniul transporturilor rutiere de către operatorii de transport rutier naționali și străini la punctele de trecere a frontierei de stat și pe teritoriul Republicii Moldova, intervine necesitatea elaborării mecanismului de schimb al informațiilor între autoritățile/instituțiile implicate în acest proces. Ori, introducerea acestor prevederi va facilita inevitabil interacțiunea dintre autoritățile publice.</p>	
<p>Ministerul Muncii și Protecției Sociale (Aviz nr. 19/3393 din 30.08.2023)</p>	<p>1. La art. 2. textul noțiunea „persoane vulnerabile” se substituie cu textul „persoane aflate în situație de dificultate”, inclusiv pe tot parcursul textului proiectului. Totodată, cuvântul „minorii” se va exclude, deoarece nu toți copiii pot fi calificați ca vulnerabili. De ex., copiii, care sunt însoțiți de către părinții săi, tutorii/curatorii/alte persoane împuternicite, care au grijă de viața și siguranța lor, nu pot fi tratați ca vulnerabili și nu sunt în aceeași situație ca copiii neînsoțiți. De asemenea, cuvintele „persoanele cu handicap” se substituie cu cuvintele „persoanele cu dizabilități” la forma gramaticală corespunzătoare. Tot aici, cuvintele „afecțiuni mintale” se substituie cu cuvintele „deficiențe mintale” la forma gramaticală corespunzătoare.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>În sensul prezentului proiect de lege se operează cu noțiunea de persoane vulnerabile. Or, considerăm irelevantă obiecția privind lipsa reglementării la nivel național a definiției de „persoane vulnerabile”, astfel încât în proiectul legii se transpune definiția prevăzută la nivelul UE, mai exact în Directiva nr. 2013/33 a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională (reformare) - art. 21 „Dispoziții privind persoanele vulnerabile”. Totodată, inclusiv minorii constituie subiecți ce se includ în categoria persoanelor vulnerabile, prin urmare nu pot fi excluși din conținutul noțiunii. Or, copiii sunt mai</p>

		vulnerabili decât adulții și, prin urmare, sunt supuși unui risc mai mare de a deveni victime ale traficului de persoane. Astfel, se pune accent pe interesul superior al copilului, care trebuie să constituie o preocupare primordială, în conformitate cu Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene și cu Convenția Națiunilor Unite din 1989 privind drepturile copilului. Sub aspectul substituirii sintagmelor – au fost operate modificări în proiectul actului normativ.
	<p>2. Denumirea art. 12. urmează a fi expusă în redacție nouă: „Art. 12. Drepturile minorilor și altor categorii de persoane care sunt în situații de dificultate”.</p> <p>Totodată reiterăm propunerea expusă prin avizul MMPS nr. 19/2422 din 28.06.2023, și anume la art. 12: - la alin. (1) , textul „asigură respectarea nevoilor speciale ale copiilor, ale minorilor neînsoțiți” se substituie cu textul „asigură protecția drepturilor copiilor neînsoțiți”, luând în considerare că autorul proiectului pune accentul pe persoanele vulnerabile.</p> <p>De asemenea, nu este clar ce are în vedere autorul prin „nevoilor speciale ale copiilor” (ale tuturor copiilor). - redacția alin. (3) din proiectul de lege urmează a fi revizuită, deoarece textul „Mecanismul de asigurare a drepturilor copiilor” este foarte general, însăși protecția drepturilor copiilor implică domeniile de competență a tuturor instituțiilor statutului (sănătate, educație, social, de drept ș.a.).</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Titlul articolului nu poate fi modificat, deoarece este coroborat la noțiunea de la art. 2, argumentarea amendamentului anterior fiind aplicabilă și în acest caz.</p> <p>Amendamentul propus la alin. (1) îngustează cercul subiecților asupra cărora se răsfrânge conținutul normei specificate.</p> <p>Cu privire la mecanismul de asigurare, alin. (3) prevede expres că, acesta este stabilit de Guvern, care urmează să detalieze prevederea generală.</p>
	3. Art. 15. urmează a fi completat cu un alineat nou în următoarea redacție: „(6) Asigurarea accesului la informații, inclusiv în format accesibil și pentru persoanele cu dizabilități de vedere, auz și vorbire.”.	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Propunerea este acceptată, prin reformularea alin. (4) al art. 15.</p>
	4. La art. 16. redacția alin. (2) din proiect urmează a fi revizuită, deoarece autoritățile tutelare nu au atribuția de asigurare cu interpreți. Totodată, statele de personal ale autorităților tutelare nu includ	<p>Se acceptă.</p> <p>Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>

	<p>unitatea de interpret. De asemenea, norma propusă nu poate fi generalizată în cazul tuturor copiilor, ci doar a copiilor neînsoțiți aflați în situație de risc sau a copiilor însoțiți de către un reprezentant legal, dar asupra căruia se constată că el se află în situație de risc. Acest fapt rezultă și din prevederile art. 85 alin. (1) din Legea nr.200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova.</p> <p>5. Art. 32. din proiect, se completează cu un alineat nou, care va reglementa că în cazul copiilor neînsoțiți, orice acțiune ce îi vizează se va realiza doar cu participarea reprezentantului legal al copilului, iar în lipsa acestuia cu participarea reprezentantului desemnat al autorității tutelare teritoriale care este reprezentantul legal al copiilor neînsoțiți.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Conținutul articolului menționat este conform cadrului normativ al U.E – Regulamentul UE 2013/603 al Parlamentului European și al Consiliului privind instituirea sistemului „Eurodac” pentru compararea amprentelor digitale în scopul aplicării eficiente a Regulamentului (UE) nr. 604/2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid și privind cererile autorităților de aplicare a legii din statele membre și a Europol de comparare a datelor Eurodac în scopul asigurării respectării aplicării legii și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1077/2011 de instituire a Agenției europene pentru gestionarea operațională a sistemelor informatice la scară largă, în spațiul de libertate, securitate și justiție (reformare).</p> <p>Totodată, asigurarea drepturilor copiilor aflați în situații de risc constituie obiectul de reglementare al altui act normativ, în speță, Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situații de risc și a copiilor separați de părinți, care la art. 20, face referință</p>
--	--	---

		la mecanismele de cooperare intersectorială, ce urmează a fi aprobate de către Guvern.
	<p>6. Art. 45. Se completează cu un alineat nou în următoarea redacție: „(2¹) Amenajarea obiectelor, punctelor de trecere accesibile și ușor de utilizat de către persoanele cu dizabilități.”. În acest context, menționăm că obiectele de menire socială trebuie să fie amenajate într-un mod care să le facă accesibile pentru persoanele cu dizabilități: dotate cu căi de acces și instalate cu respectarea actelor normative</p>	<p>Nu se acceptă. De concept, susținem teza privind asigurarea accesibilității obiectelor de menire socială persoanelor cu dizabilități. La caz, potrivit prevederilor art. 19 din Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială, realizarea sarcinii indicate este pusă în sarcina organului național de dirijare în construcții, a autorităților administrației publice locale, a agenților economici indiferent de forma de proprietate și cu participarea asociațiilor obștești. Suplimentar, aceeași prevedere este deja reglementată în conținutul Legii specificate, în acest sens, conform Legii nr. 100/2017, fiind inadmisibile paralelismele legislative. Suplimentar, este de menționat că, amendamentul propus nu constituie obiectul de reglementare al prezentei legi.</p>
	<p>7. Potrivit art. 59. alin. (1) din proiect: „(1) Ministerul Muncii și Protecției Sociale cooperează cu Poliția de Frontieră în scopul garantării drepturilor fundamentale a minorilor și altor persoane vulnerabile, în limitele competenței.”. În acest sens, ținem să menționăm că, procedurile de identificare, evaluare, asistență, referire, monitorizare și evidență a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, precum și autoritățile și structurile responsabile de aplicarea procedurilor respective sunt reglementate prin Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți. Totodată, potrivit art. 59 alin. (2) din proiect: „(2) Modul de organizare și funcționare a serviciilor de asistență și protecție a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți la frontiera de stat sunt stabilite de autoritățile menționate la alin. (1), prin mecanisme de cooperare</p>	<p>Se acceptă. Cele menționate sunt reflectate la alin. (2) al normei examinate.</p>

	<p>intersectoriale.”. Informăm că, la propunerea Ministerului Afacerilor Interne proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind instituirea mecanismului intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, asistența, protecția, referirea, monitorizarea și evidența copiilor neînsoțiți veniți de pe teritoriul altor state (numărul unic 1008/MMPS/2022) a fost retras. Proiectul vizat avea drept scop stabilirea unui mecanism intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, asistența, protecția, referirea, monitorizarea și evidența copiilor neînsoțiți veniți de pe teritoriul altor state (fără reprezentant legal sau persoană împuternicită) și a derivat din necesitatea asigurării unui cadru normativ ce viza protecția tuturor copiilor neînsoțiți care intră pe teritoriul Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile Convenției ONU cu privire la drepturile copilului. Menționăm, că pct. 28 din Regulile suplimentare privind controlul la trecerea frontierei de stat, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 297/2017 pentru implementarea Legii nr. 215/2011 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova prevede că, în cazul copiilor străini, polițistul de frontieră va întreprinde măsuri posibile de verificare că aceștia nu sânt victime ale unei infracțiuni de trafic de ființe umane sau răpiri. Astfel, norma în cauză nu prevede reglementări referitor la întreprindea de către polițistul de frontieră a măsurilor posibile de verificare în cazul identificării copiilor neînsoțiți, precum că aceștia nu se află în situație de risc (măsurilor de prevenire a situațiilor de risc). În contextul celor menționate, nu este clar care mecanisme de cooperare intersectoriale se au în vedere pentru a fi aplicate în cazul copiilor vizați.</p>	
	<p>8. Pe tot parcursul textului proiectului de lege cuvântul „minor” la orice formă gramaticală se substituie cu cuvântul „copil” la forma gramaticală corespunzătoare, luând în considerație prevederile Convenției cu privire la drepturile copilului, Codul Familiei și alte acte normative naționale și internaționale, care reglementează semnificația cuvântului copil.</p>	<p>Nu se acceptă. Considerăm pertinent operarea în conținutul proiectului actului normativ cu termenul de „minor”, din considerentul că, acesta prevede reglementarea unor relații/drepturi civile, iar raportând Codul Civil nr. 1107/2002 al</p>

		<p>Republicii Moldova, în conținutul acestuia se utilizează noțiunea de „minor”.</p> <p>Subsecvent, chiar dacă unele aspecte ale noțiunilor enunțate sunt reglementate mai vag sau incomplet, menționăm că, legislația civilă și cea penală operează cu noțiunea de minor și mai rar cu noțiunea de copil. Nici Codul civil, care utilizează preponderent noțiunea de „minor” nu dă o definiție clară acestei noțiuni și nici nu stabilește un conținut al acesteia. Prin urmare, noțiunea de „minor” în Codul civil se conturează din evidențierea noțiunii corelative, și anume cea de „persoană majoră”.</p> <p>Astfel, conform prevederilor art. 26 alin. (1) Cod civil capacitatea deplină de exercițiu începe la data când persoana fizică devine majoră, adică la împlinirea vârstei de 18 ani.</p> <p>Astfel, noțiunea de „copil” este una generică, fiind posibilă utilizarea acesteia în orice context pentru persoanele sub 18 ani, dar, mai cu seamă, când se discută despre „copil” din punct de vedere constituțional și al drepturilor fundamentale ale omului. „Minor” utilizăm, de fapt, raportând-o la capacitatea juridică a persoanei. Abordarea conceptuală a noțiunilor de „copil” și „minor” prin prisma drepturilor fundamentale ale omului și a capacității juridice a persoanei este punctul strategic al reglementării naționale,</p>
Ministerul Mediului (Aviz nr. 13-05/1974 din 05.09.2023)	1. La art. 3 alin. (3), se propune substituirea cuvintelor „devierea albiei” cu sintagma „modificarea albiei”.	Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.
	2. La art. 4 alin. (4), se propune modificarea textului „cu excepția instalațiilor și construcțiilor pentru aprovizionare cu apă” cu cuvintele „cu excepția construcțiilor hidrotehnice”.	Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.

	Operarea modificărilor propuse reiese din considerentul că, terenurile fondului apelor pe care sunt edificate construcții hidrotehnice, în special cele de consolidare a malurilor sau de protecție contra inundațiilor se suprapun cu fâșia de protecție a frontierei de stat.	
	3. Art. 37 urmează a fi completat cu textul „inclusiv și activitățile de monitoring realizate de către colaboratorii Serviciului Hidrometeorologic de Stat și Agenției de Mediu”.	Nu se acceptă. <i>Mențiune:</i> Amendamentul nu este explicit, referitor la completare, reieșind din faptul că, norma citată este compusă din mai multe elemente structurale.
	4. La art. 38 alin. (2) lit. c) urmează a fi exclusă sintagma „iar înlăturarea celei căzute peste frontiera de stat îi revine Poliției de Frontieră”.	Nu se acceptă. În lipsa argumentării amendamentului propus, nu distingem relevanța operării acestuia.
	5. La art. 42, după termenul „pescuit”, se propune completarea normei cu cuvântul „sivicultura”. De asemenea, art. 42 alin. (4) urmează a fi completat cu textul „cu excepția fâșiilor riverane de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă” după sintagma „locale”. Modificările respective sunt propuse din considerentul că art. 14 alin. (7) al Legii nr. 440/1995, prevede expres că, interzicerea pășunatului și organizarea taberelor de vară pentru vite, în limita fâșiilor riverane de protecție. Totodată, prohibiția dată se regăsește și în textul proiectului de modificare a Legii apelor nr. 272/2011.	Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.
Ministerul Culturii (Aviz nr. 04/3-09/2342 din 05.09.2023)	1. La Analiza impactului de reglementare în procesul de fundamentare a proiectului, subpct. 2) pct. 1 din lit. c) „Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei”, se propune de a fi exclus textul „fapt ce deja poate fi regăsit în Programul național de dezvoltare a turismului „Turism 2026” pentru anii 2022-2026”, deoarece acest Program se află la nivel de proiect și nu poate fi considerat ca document de referință. În aceeași ordine de idei, reiterăm despre importanța de a simplifica și facilita accesul în zona de frontieră pentru turiști și pentru antreprenorii din domeniu, susținând inițiativa Poliției de Frontieră,	Se acceptă. Modificări operate în conținutul analizei impactului de reglementare în procesul de fundamentare a proiectului legii.

	precum și deschiderea instituțională în vederea promovării și sprijinirii politicilor publice de dezvoltare a turismului național.	
Agencia Relatii Funciare și Cadastru (Aviz nr. 36/01-06/784 din 28.08.2023)	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	Se acceptă.
Congresul Autorităților Locale din Moldova (Aviz nr. 268 din 07.09.2023)	<p>1. La Art. 18 din proiectul de lege (<i>Întreținerea frontierei de stat</i>) alin. (2) <i>Poliția de Frontieră asigură curățarea de vegetație a culoarului de frontieră și a fâșiei de protecție a frontierei de stat, la necesitate cu antrenarea autorităților administrației publice locale</i>) se propune substituirea cuvintelor „cu antrenarea autorităților” cu cuvintele „prin cooperare cu autoritățile”. Redacția actuală din proiectul de lege („antrenarea”) este formulată în stilul unei relații de subordonare, care nu poate să existe între aceste autorități publice (Poliția de Frontieră și APL).</p> <p>2. La Art. 45 din proiectul de lege (Instituirea și funcționarea punctelor de trecere) urmează a fi exclus alin. (3): „<i>Cheltuielile de construcție și amenajare a punctelor de trecere internaționale și interstatale sânt suportate de Guvern, iar a celor locale – de autoritățile administrației publice locale</i>”. APL nu își pot asuma cheltuielile de construcție a unui obiectiv de stat care va fi amplasat pe un teren proprietate a statului (amplasat în fâșia de protecție a frontierei de stat, care este proprietate a statului) și care se va afla în administrarea autorităților statului. Totodată, menționăm, că atribuțiile delegate de stat au un element obligatoriu ce ține de alocarea prealabilă a resurselor necesare exercitării atribuției respective din bugetul de stat sau alte surse colectate la nivel central (a se vedea prevederile art. 6 din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă și ale Cartei Europene a Autonomiei Locale). APL ar putea contribui, în limita posibilităților, la amenajarea acestor puncte locale. Însă, atenționăm, că în proiectul de lege nu se dă nici noțiunea de punct de trecere a frontierei de stat local, și nici nu se subînțelege cumva ce ar putea fi un asemenea</p>	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.</p> <p>Nu se acceptă. Raportând aspectul invocat cu privire la imposibilitatea asumării cheltuielilor de construcție, fapt ce depinde de alocarea prealabilă a resurselor necesare exercitării atribuției respective, coroborat cu art. 6 din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă, specificăm următoarele. Cele menționate specifică condițiile în care obligația poate fi realizată, fapt ce nu exclude aspectul imperativ al normei. Totodată, este de menționat că, lista punctelor de trecere deschise traficului local este prevăzută expres în pct. 4.3 din Anexa nr. 3 la Hotărârea Guvernului nr. 297/2017 pentru implementarea Legii nr. 215/2011 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova. Suplimentar, precizăm că, dezideratul urmărit prin amendamentul propus, este asigurat prin</p>

	<p>obiectiv. Pe pagina oficială a Poliției de Frontieră se precizează că „<i>puncte de trecere locale sunt amplasate numai pe sectorul moldo-ucrainean al frontierei de stat pentru trecerea frontierei de stat de către cetățenii Republicii Moldova și ai Ucrainei care locuiesc în raioanele administrative de frontieră în baza pașapoartelor interne (buletine de identitate) sau în baza pașapoartelor pentru ieșire peste hotare și trecerea frontierei cu mijloace de transport care aparțin acestora a căror capacitate de încărcare nu depășește 3,5 tone</i>”.</p>	operarea amendamentului propus aferent art. 60 (actual art.61).
	<p>3. La Art. 60 (<i>Autoritățile publice locale (1) Autoritățile publice locale acordă sprijin Poliției de Frontieră în scopul supravegherii frontierei de stat și combaterii infracțiunilor transfrontaliere. (2) Formele de cooperare între autoritățile menționate la alin. (1) sunt:</i> d) <i>acoperirea cheltuielilor pentru construcția și amenajarea punctelor de trecere a frontierei de stat locale</i>” este necesară substituirea lit. d) cu următorul cuprins: „d) pot contribui, în limita posibilităților, reieșind din bugetele anuale aprobate prin deciziile consiliilor locale, la acoperirea cheltuielilor pentru construcția și amenajarea punctelor de trecere a frontierei de stat locale”.</p>	<p>Se acceptă. Modificări operate la proiectul actului normativ (actual art.61).</p>
	<p>4. Totodată, este necesară formularea noțiunii de „punct de trecere a frontierei de stat locale”, inclusiv precizarea expresă a intereselor APL în amenajarea acestor obiective (pentru a contribui la amenajare și a justifica participarea cu anumite cheltuieli din bugetele locale).</p>	<p>Nu se acceptă. Nu se consideră necesară elucidarea în conținutul actului normativ a definiției specificate, aspectul dat se reglementează în actul secundar (Hotărârea de Guvern de implementare)</p>
<p>Ministerul Justiției (Aviz nr. 04/1-7966 din 07.09.2023)</p>	<p>1. În clauza de armonizare se va indica denumirea completă a actelor Uniunii Europene, astfel cum este indicată în Jurnalele Oficiale ale Uniunii Europene a actelor transpuse, cât și a actelor de modificare. De asemenea, se va indica corect seria, numărul și data Jurnalelor Oficiale ale Uniunii Europene. Spre exemplu, la sbp. 1) denumirea completă este Regulamentul (UE) 2016/399 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen) (text codificat), iar numărul Jurnalului Oficial al Uniunii Europene este 77/1 din 23.03.2016.</p>	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>

	<p>2. La sbp. 2) remarcăm că, potrivit pct. 30 din <i>Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene</i>, aprobat prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018</i> pentru actul Uniunii Europene care a fost supus modificărilor, în clauza de armonizare se indică cele mai recente amendamente care constituie obiect al transpunerii în legislația națională.</p>	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>
	<p>3. Referitor la transpunerea Directivei 2004/82/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind obligația operatorilor de transport de a comunica datele privind pasagerii menționăm că, potrivit Documentului 52022PC0729 în prezent se examinează propunerea de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind colectarea și transferul de informații prealabile referitoare la pasageri (API) în vederea îmbunătățirii și facilitării controalelor la frontierele externe, de modificare a Regulamentului (UE) 2019/817 și a Regulamentului (UE) 2018/1726 și de abrogare a Directivei 2004/82/CE a Consiliului. În acest sens se va examina oportunitatea transpunerii acestei directive.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>4. Complementar, în clauza de armonizare sursa de publicare a actelor Uniunii Europene se vor expune între paranteze rotunde, iar referințele la alineate, se vor indica conform regulilor de tehnică legislativă.</p>	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>
	<p>5. La art. 2 la noțiunea de „persoane vulnerabile” referitor la utilizarea expresiei de „persoane cu handicap” se va ține cont că <i>Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități</i> operează cu noțiunea de „persoană cu dizabilități”. De asemenea, referitor la noțiunea de „persoane vulnerabile” atragem atenția că din categoriile enumerate mai multe s-ar regăsi în noțiunea de „persoană cu dizabilități”. Potrivit art. 2 din <i>Legea nr. 60/2012</i>, dizabilitatea reprezintă termenul generic pentru afectări/deficiențe, limitări de activitate și restricții de participare, care denotă aspectele negative ale interacțiunii dintre individ (care</p>	<p>Se acceptă parțial. Termenul de „persoane vulnerabile” substituit cu termenul propus. Subsecvent, cu referire la încadrarea subiecților enumerați din noțiunea de „persoane vulnerabile” în cea de „persoane cu dizabilități” potrivit Legii nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, atragem atenția că, definiția expusă în proiect transpune definiția prevăzută în Directiva nr. 2013/33 a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 de</p>

	are o problemă de sănătate) și factorii contextuali în care se regăsește (factorii de mediu și cei personali).	stabilire a standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională (reformare) - art. 21 „Dispoziții privind persoanele vulnerabile”.
	<p>6. La art. 6 alin. (6) se va indica expres ce act normativ va aproba Guvernul și ce act normativ departamental va aproba șeful Inspectoratului General al Poliției de Frontieră. Se va ține cont că, actele normative departamentale se limitează strict la cadrul stabilit de actele normative de nivel superior pentru executarea cărora se emit sau se aprobă și nu pot contraveni prevederilor actelor respective. În clauza de adoptare a actelor normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome se indică expres actul normativ superior în temeiul căruia acestea sunt emise sau aprobate.</p> <p>În acest context, subliniem că actele normative superioare instituie limitele juridice ale puterii normative ale autorităților publice, în fiecare caz în parte, astfel încât obiectul de reglementare al actelor normative adoptate de aceste autorități trebuie să rezulte din textele actelor pentru executarea cărora se emit/adoptă și să nu contravină prevederilor acestora. Prin urmare, actele normative departamentale pot fi adoptate doar în situațiile când actul normativ superior în temeiul căruia sunt adoptate prevede expres posibilitatea adoptării de acte subsecvente care să detalieze anumite dispoziții ale sale.</p>	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>
	7. La art. 7 alin. (2) referitor la posibilitatea Poliției de Frontieră și a Serviciului Vamal de a delega reciproc competențe instituționale, menționăm că competențele acestora sunt stabilite la nivel de lege (<i>Legea nr. 302/2017 cu privire la Serviciul Vamal și Legea nr. 283/2011 cu privire la Poliția de Frontieră</i>), iar fiind autorități cu atribuții diferite nu este clar cum ar putea fi acestea delegate.	<p>Nu se acceptă. Delegarea de competențe între autorități constituie o practică aplicată, inclusiv, de statele UE, în scopul fluidizării traficului prin micșorarea timpului de așteptare în punctul de trecere.</p>

	Prevederile art. 6 alin. (1) lit. c) din <i>Legea nr. 283/2011 cu privire la Poliția de Frontieră</i> stabilesc doar efectuarea în colaborare cu alte autorități ale administrației publice, în modul stabilit de legislație, a controlului frontierei și autorizarea trecerii frontierei de stat a Republicii Moldova de către persoane și mijloace de transport.	
	8. La art. 12 denumirea articolului se va revizui, dat fiind că potrivit noțiunii de „persoane vulnerabile” minorii sunt incluși în această categorie. De asemenea, cuprinsul alin. (1) va fi revizuit prin prisma noțiunii de „persoane vulnerabile”.	<p>Nu se acceptă. Prin denumirea articolului „drepturile minorilor și altor persoane vulnerabile” <i>apriori</i> se subînțelege că, inclusiv, minorii sunt parte componentă a persoanelor vulnerabile, astfel considerăm inoportună revizuirea titlului specificat.</p> <p>Totodată, analizând conținutul alin. (1) specificăm ca acesta nu presupune careva divagații de la noțiunea de „persoane vulnerabile” elucidate la art. 2, fapt pentru care considerăm oportun menținerea alineatului în redacția propusă.</p>
	9. La art. 13 alin. (2) textul „iar nepermiterea intrării în condițiile cadrului normativ nu constituie încălcarea dreptului la libertatea de circulație, prevăzut de Convenția europeană a drepturilor omului” are caracter declarativ, motiv pentru care se va exclude.	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>
	10. La art. 23 alin. (1) și art. 49 diviziunile se vor numerota cu litere latine (a se vedea diviziunea însemnată cu „f”) în conformitate cu prevederile art. 51 alin. (6) din <i>Legea nr. 100/2017</i> .	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>
	11. La art. 23 alin. (1) lit. l) se va examina proporționalitatea interdicției propuse în cazul infracțiunilor săvârșite împotriva unui cetățean al Republicii Moldova, în special a celor săvârșite pe teritoriul altui stat în lipsa unei interdicții de intrare în RM, or, ultima este stabilită la lit. o) din același alineat. La fel, pentru a aplica această prevedere, este necesar ca fiecare străin care vrea să traverseze frontiera Republicii Moldova va trebui să dețină un certificat de cazier judiciar valabil. Adicional, se va ține cont că, potrivit art. 110 și 111 din <i>Codul penal</i> , antecedentele penale	<p>Nu se acceptă. Norma are drept scop protejarea intereselor statului de a preveni admiterea în țară a străinilor ce prezintă risc sporit pentru securitatea națională și ordinea publică. Or, conform art. 8 din <i>Legea Supremă</i>, cetățenii Republicii Moldova beneficiază de protecția statutului în țară.</p>

	<p>reprezintă o stare juridică a persoanei, ce apare din momentul rămînerii definitive a sentinței de condamnare, generînd consecințe de drept nefavorabile pentru condamnat pînă la momentul stingerii antecedentelor penale sau reabilitării. Stingerea antecedentelor penale anulează toate incapacitățile și decăderile din drepturi legate de antecedentele penale.</p>	
	<p>12. La art. 24 se propune renunțarea utilizării sintagmei „unui interes național”, fiindcă natura acestui termen este extrem de incertă și nu este consacrată de legislația națională.</p>	<p>Nu se acceptă. Prevederile normei transpun expres prevederile art. 6 alin. (5) lit. c) din Regulamentul (UE) 2016/399 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen) (text codificat), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 77/1 din 23 martie 2016, așa cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (UE) 2021/1134 al Parlamentului European și al Consiliului din 7 iulie 2021. Totodată, conținutul normei asigură precizarea cu claritate întinderea și modalitatea de exercitare a normei, ținînd cont de scopul legitim urmărit – prin stabilirea pârghiilor „de control” prin specificarea faptului că, cazurile de autorizare a străinilor care nu întrunesc condițiile de intrare, urmează a fi stabilite de Parlament sau Guvern.</p>
	<p>13. La art. 25 alin. (1) pct. 2) recomandăm excluderea exemplificărilor, or, textul actului normativ prin definiție trebuie să cuprindă norme cu caracter obligatoriu, care corespund condiției preciziei și clarității.</p>	<p>Nu se acceptă. Norma în redacția formulată reflectă, inclusiv, modalitatea de formulare, prin indicarea documentelor justificative pentru îndeplinirea condițiilor de intrare (Anexa nr. I din Codul Frontierelor Schengen). Suplimentar norma este formulată</p>

		<p>pentru facilitarea activității polițiștilor de frontieră, pre de o parte, precum și ghidarea corectă a cetățenilor. Respectiv, reieșind din faptul că, specificarea privind necesitatea prezentării unui document ce confirmă un interes economic este una prea generală, considerăm relevant menținerea în conținutul normei a exemplificărilor.</p>
	<p>14. La art. 32 denumirea nu corespunde conținutului, motiv pentru care se va revizui.</p>	<p>Nu se acceptă. Norma examinată este în conformitate cu prevederile Regulamentului UE nr. 603/2013 privind instituirea sistemului „Eurodac” pentru compararea amprentelor digitale în scopul aplicării eficiente a Regulamentului UE nr. 604/2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid și privind cererile autorităților de aplicare a legii din statele membre și a Europol de comparare a datelor Eurodac în scopul asigurării respectării aplicării legii și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1077/2011 de instituire a Agenției europene pentru gestionarea operațională a sistemelor informatice la scară largă, în spațiul de libertate, securitate și justiție (reformare).</p>
	<p>15 La art. 34 și 35 se va rectifica denumirea actului normativ departamental la care se face referință, or, în conformitate cu art. 11 alin. (1) lit. k) al <i>Legii nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate</i>, ministrul emite în mod unipersonal ordine în limitele competenței sale.</p>	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>

	16. La art. 42 alin. (7) se va revizui referința la art. 40 alin. (4).	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>
	17. La art. 45 alin. (10) menționăm că potrivit art. 35 alin. (9) din <i>Legea nr. 215/2011</i> , condițiile de eliberare a permisului se aprobă de Guvern, prevedere care nu se regăsește în proiectul de lege.	<p>Nu se acceptă. Norma examinată a fost elaborată coroborat cadrulul normativ, cu ultimele actualizări, or nu este relevant operarea cu argumentul comparării redacției unei prevederi din <i>Legea frontierei de stat</i> adoptată în 2011. În acest sens, specificăm că, <i>Legea nr. 192/2019</i> cu privire la securitatea aeronautică, în speță, prevederile art. 17 alin. (4), statuează că „Autorizarea accesului personalului și al vehiculelor în zonele de securitate cu acces restricționat se efectuează prin aplicarea regimului de permise de aeroport. Decizia privind acordarea accesului în zonele de securitate cu acces restricționat este luată de către operatorii aeroportuari, în conformitate cu prevederile Programului național de securitate în domeniul aviației civile, cu aprobarea de către Poliția de Frontieră”. Mai mult, efectuarea controlului accesului se realizează doar de Poliția de Frontieră în comun cu operatorul aeroportuar, în conformitate cu procedura elaborată de Comisia aeroportuară de Securitate aeronautică.</p>
	18. La art. 54 se va ține cont că prevederile generale privind survenirea răspunderii poartă un caracter declarativ și necesită a fi excluse. Răspunderea juridică trebuie să fie prevăzută de normele materiale, ce stabilesc tipul concret de răspundere (penală sau contravențională), determină faptele și sancțiunile pentru comiterea acestora.	<p>Nu se acceptă. Norma specificată poartă un caracter general ce indică măsurile de constrângere ce survin în cazul nerespectării de către subiecții asupra cărora se răsfrânge conținutul proiectului legii. La fel, formularea din redacția proiectului asigură evitarea paralelismelor legislative</p>

		deoarece nu reproducere nemijlocit măsurile de constrângere din Codul Civil, Codul Contravențional și/sau Codul Penal.
	19. Art. 61 urmează a fi exclus, dat fiind că atât timp cât anumite competențe se vor regăsi în alte acte normative, nu este necesar o mențiune în acest sens. Prevederile actului normativ sunt executorii în virtutea caracterului obligatoriu al actului normativ.	Nu se acceptă. Norma specificată este formulate în corelare cu prevederile proiectului Legii ce se referă la controlul trecerii în baza Tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.
Centrul de Armonizare a Legislației de compatibilitate nr. 31/02-126-9615)	20. Cuprinsul proiectului urmează a fi revizuit prin excluderea cuvintelor „din prezenta lege” și „din prezentul articol”, ținând cont de prevederile art. 55 alin. (4) din <i>Legea nr. 100/2017</i> , potrivit cărora în cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în același act normativ, pentru evitarea reproducerii acesteia, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, fără a se indica că elementul respectiv face parte din același act normativ.	Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.
Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene (Aviz nr. DI/3/041.1-10190 din 06.09.2023)	Din punct de vedere al dreptului UE, prin prisma obiectului de reglementare, prezentul demers normativ se circumscrie reglementărilor statuate la nivelul UE, subsumate Capitolului 24 „Justiție, libertate și securitate”. Astfel, din perspectiva proiectului examinat, la nivelul legislației europene derivate, prezintă relevanță directă dispozițiile Regulamentului (UE) 2016/399 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen) (text codificat), Regulamentului (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor), precum și ale Directivei 2004/82/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind obligația operatorilor de transport de a comunica datele privind pasagerii	Se acceptă. Tabelul de concordanță revizuit conform obiectivelor.

	Ca urmare a expertizei de compatibilitate realizate, proiectul național va fi revizuit potrivit obiecțiilor și observațiilor expuse mai sus. Facem mențiunea că analiza Centrului de armonizare a legislației nu are în vedere elementele de oportunitate ale soluțiilor juridice incluse în proiectul de act normativ, ci se referă strict la conformitatea acestora cu Dreptul UE aplicabil și obligațiile juridice asumate în lumina Acordului de Asociere RM – UE.	
	1. În ceea ce privește clauza de armonizare, se menționează că Regulamentul (UE) 2016/399 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen) a fost ultima dată modificat prin Regulamentul (UE) 2021/1134 al Parlamentului European și al Consiliului din 7 iulie 2021.	Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.
Ministerul Finanțelor Serviciul Vamal (Aviz nr. 28/11-11698 din 08.09.2023)	2. De asemenea, cu referire la prevederile art. 3, alin. (2), pct. 2), lit. b), se atrage atenția asupra faptului că Tratatul între Republica Moldova și România, privind regimul frontierei de stat, colaborarea și asistența mutuală în probleme de frontieră, semnat la data de 08.11.2010, precum și Tratatul între Republica Moldova și Ucraina cu privire la frontiera de stat, semnat la data de 18.11.2001, reglementează marcarea traseului frontierei de stat, în ceea ce privește sectoarele nenavigabile, inclusiv pe mijlocul brațului principal. Astfel, se consideră oportună examinarea posibilității revizuirii literei menționate prin prisma completării acesteia cu sintagma „sau a brațului principal” și substituirii conjuncției „sau” cu virgulă, pentru racordare cu prevederile tratatelor semnate de către Republica Moldova, care reglementează frontiera de stat.	Se acceptă. Modificări operate la proiectul actului normativ.
	1. La art. 2, noțiunea „control al frontierei”, după cuvântul „legi,” se va completa cu cuvintele „și a altor prevederi legale”. La fel, cuvintele „și a informațiilor” se vor exclude. Potrivit art. 1 alin. (1) din Codul vamal „Prezentul cod stabilește principiile juridice, economice și organizatorice ale activității vamale,	Se acceptă parțial. Termenii elucidați în conținutul art. 2 se referă la relații juridice reglementate în sensul prezentului proiect de act normativ.

	<p>normele și procedurile generale aplicabile mărfurilor introduse pe sau scoase de pe teritoriul vamal și este orientat spre apărarea suveranității și securității economice a Republicii Moldova”.</p> <p>Totodată, art. 4 din Codul vamal stabilește noțiunea de teritoriul vamal și frontiera vamală, iar art. 4 alin. (2) prevede că "frontiera vamală a Republicii Moldova constituie frontiera de stat a Republicii Moldova".</p> <p>Astfel, conform proiectului controlul la frontieră se efectuează doar în conformitate și în scopul prezentei legi, iar altă formă de control nu este posibilă, inclusiv controlul vamal, care este definit de art. 5 pct.8) din Codul vamal.</p> <p>Cât privește cuvintele și a „informațiilor”, nu este clar ce fel de informații vor fi utilizate.</p> <p>La noțiunile „Control în linia a doua” și „control la trecerea frontierei”, cuvântul „obiectelor” se va substitui cu cuvântul „bunurilor” sau „mărfurilor”. În acest sens, se vor respecta prevederile atât a Codului vamal nr. 1149/2000, cât și a Codului vamal nr. 95/2021, care va intra în vigoare la 01.01.2024.</p>	<p>Totodată, excluderea sintagmei „și a informațiilor” nu este relevantă, în sensul activității speciale de investigații. La caz, potrivit art. 1 și art. 2 lit. d) din Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații, este specificat colectarea informațiilor în scopul activității speciale de investigații.</p> <p>La noțiunile „Control în linia a doua” și „control la trecerea frontierei”, cuvântul „obiectelor” s-au operat modificări conform obiectiei.</p>
	<p>2. La articolul 5 alin. (1), după cuvântul „bunuri,” se va completa cu următorul text „cu excepția punctelor de trecere unde controlul mărfurilor și bunurilor este exercitat de organul vamal”. Completarea este necesară, întru excluderea imixtiunii Poliției de Frontieră în atribuțiile exercitate de Serviciul Vamal. În acest sens, urmează a fi prevăzut expres competențele Poliției de Frontieră și cele ale Serviciului Vamal în efectuarea controlului frontierei de stat, conform actelor normative și tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Alin. (1) nu se referă la stabilirea competenței autorităților</p>
	<p>3. La articolul 7:</p> <p>alin. (1) cuvintele „și a altor bunuri” se vor substitui cu textul, „bunurilor și a mijloacelor de transport”. De menționat, că în competența Serviciului Vamal se include și autorizarea regimurilor vamale pentru mijloacele de transport care traversează frontiera de stat.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Decizia privind autorizarea/neaautorizarea traversării frontierei de stat aparține exclusiv Poliției de Frontieră, inclusiv, în situația în care, Serviciul Vamal decide neautorizarea regimurilor vamale pentru mijloacele de transport.</p>

	alin. (2) se va exclude. Or, competențele Serviciului Vamal sunt deja reglementate în Codul vamal și nu necesită o reglementare suplimentară.	Nu se acceptă. Delegarea de competențe între autorități constituie o practică aplicată, inclusiv, de statele UE, în scopul fluidizării traficului prin micșorarea timpului de așteptare în punctul de trecere.
	alin. (3) va avea următorul cuprins: „În scop de combatere a migrației ilegale, criminalității organizate, contrabandei, terorismului internațional și a altor infracțiuni, polițiștii de frontieră au dreptul să efectueze controlul mărfurilor și al altor bunuri de sine stătător. Excepție fac punctele de trecere a frontierei de stat, unde controlul se efectuează de comun cu Serviciul Vamal, conform competențelor stabilite de actele normative.”.	Nu se acceptă. Norma indicată nu se referă la competențele organului de urmărire penală, stabilite de legislația penală. Aceasta se referă la activitățile de control și constatare, fapt ce exclude conflictul de competențe. Mai mult, conform art. 273 din Codul de Procedură Penală a Republicii Moldova nr. 122/2003 este stabilit că, Poliția de Frontieră este organ de constatare.
	4. La art. 17: alin. (2) va avea următorul cuprins: „suprafața platformelor, imobilelor și instalațiilor aferente porturilor deschise în traficul internațional este supusă regimului punctului de trecere”.	Obiecții neactuale reieșind din Avizul nr. 28/05-12540 din 25.09.2023
	alin. (3) va avea următorul cuprins: „suprafața platformelor, imobilelor și instalațiilor aferente aeroporturilor deschise în traficul internațional este supusă regimului punctului de trecere”.	Obiecții neactuale reieșind din Avizul nr. 28/05-12540 din 25.09.2023
	alin. (7) textul „precum și altor organe de control stabilite de lege” se va indica expres care instituții de stat pot lua decizie de genul dat. Totodată, se propune o expunere mai clară a sintagmei „după caz – a administrației porturilor și aeroporturilor”.	Obiecții neactuale reieșind din Avizul nr. 28/05-12540 din 25.09.2023

	<p>5. La articolul 21 alin. (2) se propune revizuirea acestuia, deoarece temei pentru autorizarea trecerii frontierei de stat este legea. Totodată, aliniatul respectiv urmează să se completeze cu următorul text „, iar trecerea peste frontiera de stat a mărfurilor, bunurilor și mijloacelor de transport se autorizează de către Serviciul Vamal”.</p>	<p>Nu se acceptă. Conform alin. (1) al aceluiași articol se referă doar la persoane și mijloace de transport. La fel, prin amendarea propusă se vor dubla prevederile Codului Vamal.</p>
	<p>6. La articolul 35 textul „utilizarea unor astfel de locuri poate fi combinată cu prevederile art. 50 din prezenta Lege” se va revizui sau se va exclude. Se va ține cont de propunerile specificate la art. 50 din proiect și care vin în contradicție cu alin. (2) a art. 35.</p>	<p>Nu se acceptă. Prevederea transpune prevederile Codului Frontierelor Schengen și a Comunicării Comisiei Europene (2022/C 104/01) privind furnizarea de orientări operaționale pentru gestionarea frontierelor externe în vederea facilitării trecerii frontierelor dintre Ucraina și UE.</p>
	<p>7. La articolul 39 alin. (3) cuvintele „poate limita temporar” se va revizui. În baza unei decizii motivate se va indica exact termenul de limitare.</p>	<p>Nu se acceptă. Termenul limitării este determinat de circumstanțele care stau la baza limitării. Astfel acesta este unul imprevizibil.</p>
	<p>8. La articolul 45: alin. (5), în propoziția nr. 3 cuvintele „și Serviciul Vamal în limitele competențelor”, se vor exclude. Or, asigurarea ordinii publice în punctele de trecere a frontierei de stat, precum și securitatea aeronautică în cadrul aeroportului nu intră în atribuțiile Serviciul Vamal.</p>	<p>Nu se acceptă. Controlul vamal și controlul trecerii frontierei sunt procese interconectate, fapt ce denotă că autoritățile responsabile reprezintă factor de decizie în unele aspectele aferent activității în punctul de trecere. Inclusiv, prevederea este relevantă reieșind din faptul că, infrastructura punctelor de trecere este în gestiunea Serviciului Vamal.</p>
	<p>9. alin. (7) și (8) se vor exclude, deoarece în conformitate cu prevederile art. 186 Cod vamal nr. 1149/2000 și art. 344 alin. (3) Cod vamal nr. 95/2021 „Desfășurarea activității de producție, activități comerciale și de altă natură, trecerea mărfurilor, mijloacelor de transport, persoanelor, inclusiv a factorilor de decizie din autorități publice, peste frontiera acestor zone și în perimetrul lor sunt posibile numai cu autorizația organului vamal și se vor efectua sub supraveghere vamală, cu excepția cazurilor prevăzute de legislație.</p>	<p>Nu se acceptă Punctul de trecere a frontierei de stat constituie locul autorizat de Guvern exclusiv pentru controlul trecerii frontierei.</p>

	<p>Accesul în zona de control vamal este permis numai cu înștiințarea prealabilă a organului vamal”. De menționat, că în zonele de control vamal desfășoară activitate economică brokerii vamali, instituțiile bancare etc.</p>	
	<p>10. La articolul 47: alin. (2), cuvintele „precum și introducerea mărfurilor și a altor bunuri” se vor exclude. alin. (3), după cuvântul „efectuează” se va completa cu textul „de către polițistul de frontieră.”.</p>	<p>Nu se acceptă. Decizia privind ieșirea din punctul de trecere urmează a fi luată de către funcționarul vamal care, în ordinea controalelor, asigură ultimul controlul.</p>
	<p>11. Art. 50 urmează a fi revizuit, deoarece ținând cont de specificul activității vamale, acesta stabilește expres acțiunile ce urmează a fi întreprinse de către funcționarii vamali (control documentar, control fizic, verificarea bazelor de date din gestiune, aplicarea măsurilor de analiză de risc (criterii, etc.) pentru mărfurile, bunurile și mijloacele de transport care traversează frontiera. Relaxarea controalelor la trecerea frontierei presupune relaxarea controlului vamal efectuat de către Serviciul Vamal, ceea ce constituie imixtiune în atribuțiile organului vamal.</p> <p>Totodată, alin. (4) din prezentul articol, presupune luarea unei decizii total independente de către șeful Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, ceea ce contravine normelor legale în baza cărora se efectuează controlul la trecerea frontierei. La fel, n s-a ținut cont de atribuțiile funcționale atribuite direct, prin lege, Serviciului Vamal.</p> <p>De menționat, că actualmente Serviciul Vamal de comun cu Inspectoratul General al Poliției de Frontieră au o practică în vederea fluidizării traficului la frontieră, prin aplicarea diferitor măsuri, tehnici, care sunt bine coordonate, gestionate și aplicate în tandem de ambele instituții și nicidecum în formatul descris în articolul dat (Plan de acțiuni comun, Ordine comune c privire la fluidizare etc.). În această ordine de idei și ținând cont de intensificarea traficului (în ultima perioadă), la unele posturi vamale de frontieră, se propune revizuirea totală a prezentului articol sau excluderea acestuia.</p>	<p>Nu se acceptă. Norma indicată transpune prevederile art. 9 din Codului Frontierelor Schengen.</p>
	<p>12. La Capitolul VIII, cuvântul „Alte” se va exclude.</p>	<p>Nu se acceptă.</p>

		Cadrul normativ prevede lista autorităților din sistemul de management al frontierei de stat. Termenul „alte” este utilizat în vederea accentuării faptului că, conținutul Capitolului nu reflectă toate autoritățile din cadrul sistemului menționat supra.
	<p>13. La articolul 58 după cuvântul „Frontieră” se va completa cu cuvintele, „și Serviciul Vamal,”.</p> <p>Astfel, potrivit art. 63 din proiectul de lege, intrarea în vigoare a proiectului este data de 01.01.2024. De menționat că, în conformitate cu art. VIII din Legea nr. 40/2023 cu privire la modificarea unor acte normative, Codul vamal nr. 95/2021 va intra în vigoare de asemenea la data de 01 ianuarie 2024.</p> <p>În această ordine de idei, urmare examinării proiectului de Lege cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova, precum și atribuțiile instituționale ale Inspectoratului General al Poliției de Frontieră și ale Serviciului Vamal conferite prin legile speciale, Serviciul Vamal propune repetat organizarea unor ședințe comune în vederea elaborării unui act normativ complex cu respectarea normelor de drept, cu precizarea și delimitarea competențelor tuturor subiecților implicați în sistemul de control al frontierei, regimul frontierei de stat.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Conform Hotărârii Guvernului nr. 902/2015 Serviciul Vamal este membru al Consiliului Național pentru Managementul Integrat al Frontierei de Stat.</p> <p>Totodată, Capitolul indicat face referință la „alte” autorități din cadrul MIFS, fapt ce nu exclude Serviciul Vamal din lista autorităților implicate în domeniu dat, fapt care derive, inclusiv din Programul de management integrat al frontierei de stat pentru anii 2022-2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 792/2022.</p>

Avizare repetată		
Participantul la avizare repetată	Conținutul obiecției/ propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Ministerul Justiției (Aviz nr. 04/1-8823 din 10.10.2023)	I. Obiecțiile	
	II. Propunerile (recomandările)	
	1. În clauza de armonizare se va indica denumirea completă a Regulamentului (UE) 2018/1725 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2018 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 45/2001 și a Deciziei nr. 1247/2002/CE (Text cu relevanță pentru SEE.), astfel cum este indicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene	Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.
	2. Complementar, în clauza de armonizare sursa de publicare a actelor Uniunii Europene se vor expune între paranteze rotunde.	Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.
	3. Din cuprinsul art. 6 alin. (6) reiese că, regulile specifice privind utilizarea aeronavelor de stat fără pilot sunt stabilite atât prin Hotărâre de Guvern, cât și prin Ordin emis de șeful Inspectoratului General al Poliției de Frontieră. Astfel, reiterăm opinia că este necesar a se indica expres ce act normativ va aproba Guvernul și ce act normativ departamental va aproba șeful Inspectoratului General al Poliției de Frontieră. Se va ține cont că, actele normative departamentale se limitează strict la cadrul stabilit de actele normative de nivel superior pentru executarea cărora se emit sau se aprobă și nu pot contraveni prevederilor actelor respective. În clauza de adoptare a actelor normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome se indică expres actul normativ superior în temeiul căruia acestea sunt emise sau aprobate.	Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.
	4. La art. 9 alin. (1) se va reformula, dat fiind că prin prelucrarea datelor cu caracter personal se înțelege orice operațiune sau serie de operațiuni care se efectuează asupra datelor cu caracter personal prin	Se acceptă Modificări operate în proiectul actului normativ

	<p>mijloace automatizate sau neautomatizate, cum ar fi colectarea, înregistrarea, organizarea, stocarea, păstrarea, restabilirea, adaptarea ori modificarea, extragerea, consultarea, utilizarea, dezvoltarea prin transmitere, diseminare sau în orice alt mod, alăturarea ori combinarea, blocarea, ștergerea sau distrugerea (art. 3 din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal).</p>	
	<p>5. La art. 23 alin. (1) lit. m) se va examina proporționalitatea interdicției propuse în cazul infracțiunilor săvârșite împotriva unui cetățean al Republicii Moldova, în special a celor săvârșite pe teritoriul altui stat în lipsa unei interdicții de intrare în RM, or, ultima este stabilită la lit. p) din același alineat. La fel, pentru a aplica această prevedere, este necesar ca fiecare străin care vrea să traverseze frontiera Republicii Moldova să dețină un certificat de cazier judiciar valabil.</p>	<p>Se acceptă. Art. 23 alin. (1) prevederile lit. m) au fost excluse din proiect, cu renumerotarea corespunzătoare.</p>
	<p>6. La art. 32 denumirea nu corespunde conținutului, motiv pentru care se va revizui. Denumirea se referă la colectarea, transmiterea și compararea amprentelor digitale, iar cuprinsul conține prevederi privind preluarea și prelucrarea amprentelor digitale.</p>	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>
	<p>7. La art. 34 și 35 se va rectifica denumirea actului normativ departamental la care se face referință, or, în conformitate cu art. 11 alin. (1) lit. k) al Legii nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, ministrul emite în mod unipersonal ordine în limitele competenței sale.</p>	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ, în conformitate cu art. 16 alin. (4) și art. 42 din Legea 100/2017 cu privire la actele normative. .</p>
	<p>8. La art. 54 se va ține cont că prevederile generale privind survenirea răspunderii poartă un caracter declarativ și necesită a fi excluse. Răspunderea juridică trebuie să fie prevăzută de normele materiale, ce stabilesc tipul concret de răspundere (penală sau contravențională), determină faptele și sancțiunile pentru comiterea acestora.</p>	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>
	<p>9. La art. 60 referința la „Autoritățile publice locale” se va ajusta la terminologia din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală.</p>	<p>Se acceptă. Modificări operate la proiectul actului normativ.</p>
	<p>10. Art. 61 urmează a fi exclus, dat fiind că atât timp cât anumite competențe se vor regăsi în alte acte normative, nu este necesar o</p>	<p>Nu se acceptă. Norma specificată este formulate în corelare cu prevederile proiectului Legii ce se referă</p>

	<p>mențione în acest sens. Prevederile actului normativ sunt executorii în virtutea caracterului obligatoriu al actului normativ.</p>	<p>la controlul trecerii în i internaționale la care Repu este parte.</p> <p>Totodată, norma speci corelarea competențelor publice cu responsabilită managementului integrat a stat, precum și exclu interpretări eronate privind aferente domeniului vizat.</p> <p>Subsecvent, ținând cont c reglementare a proiectului lipsei acestei norme, se ge legislative în partea ce țin autorităților menționate su normativ național/documen le enumeră exhaustiv, fă competențe nemijlocite, pr speciale ce reglementea autorităților enunțate nu le re reglementează parțial, / examinată asigură reglementărilor naționale.</p>
<p>Ministerul Muncii și Protecției Sociale (Aviz nr.19/3979 din 06.10.2023)</p>	<p>1. Pe tot parcursul textului proiectului de lege cuvântul „minor” la orice formă gramaticală se substituie cu cuvântul „copil” la forma gramaticală corespunzătoare, luând în considerație prevederile Convenției cu privire la drepturile copilului, Codul Familiei și alte acte normative naționale și internaționale, care reglementează semnificația cuvântului copil.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Modificări operate în pr normativ. Astfel, cuvântul substituit cu cuvântul „copil normelor în care este relev referință la dreptul fu subiectului.</p>
	<p>2. La art. 2, la noțiunea persoane vulnerabile, cuvântul „minorii,” se va exclude, deoarece nu toți copiii pot fi calificați ca vulnerabili. De exemplu: copiii, care sunt însoțiți de către părinții săi, tutorii/curatorii/alte persoane împuternicite, care au grijă de viața și siguranța lor, nu pot fi tratați ca vulnerabili, și nu sunt în aceeași</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Cuvântul „minorii” nu po deoarece pornind de la „persoane vulnerabile”, Directiva nr. 2013/33 a</p>

	<p>situație ca copiii neînsoțiți. Aceeași situație se constată în cazul „părinților singuri”, nu toți părinții singuri pot fi calificați ca vulnerabili.</p>	<p>European și a Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională (reformare) - art. 21 „Dispoziții privind persoanele vulnerabile”, minorii, se includ în categoria subiecților asupra cărora se răsfrâng cele menționate.</p> <p>Suplimentar, în sensul prezentului proiect de lege se operează cu noțiunea de persoane vulnerabile, din raționamentul includerii acestor categorii de subiecți.</p> <p>Or, deși la nivel național nu este reglementată noțiunea de „persoane vulnerabile”, aceasta este prevăzută în Directiva prenotată, la prevederile căreia se aliniază conținutul proiectului legii.</p> <p>Conchidem că, copiii sunt mai vulnerabili decât adulții și, prin urmare, sunt supuși unui risc mai mare de a deveni victime ale traficului de persoane. Astfel, se pune accent pe interesul superior al copilului, care trebuie să constituie o preocupare primordială, în conformitate cu Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene și cu Convenția Națiunilor Unite din 1989 privind drepturile copilului.</p>
	<p>3. Reiterăm propunerea expusă prin avizul MMPS nr. 19/2422 din 28.06.2023 și anume la art. 12:</p> <p>- la alin. (1), textul „asigură respectarea nevoilor speciale ale copiilor, ale minorilor neînsoțiți” se substituie cu textul „asigură protecția drepturilor copiilor neînsoțiți”, luând în considerare că autorul proiectului pune accentul pe persoanele vulnerabile. De asemenea, nu este clar ce are în vedere autorul prin „nevoilor speciale ale copiilor” (ale tuturor copiilor).</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Conținutul art. 12 alin. (1) reformulat, în comun cu reprezentanții MMPS.</p> <p>Cît ține de obiecțiile la art. 12 alin. (3), menționăm că conform denumirii capitolului IV ”Drepturi fundamentale la frontieră” se stabilește exact ce mecanism urmează a fi aprobat de Guvern. Totodată,</p>

	<p>- redacția alin. (3) din proiectul de lege urmează a fi revizuită, deoarece sintagma „Mecanismul de asigurare a drepturilor copiilor” este una foarte generală, însăși protecția drepturilor copiilor implică domeniile de competență ale tuturor instituțiilor statutului (sănătate, educație, social, de drept ș.a.).</p>	<p>pentru a exclude interpretarea eronată, art. 12 alin. (3) din proiect a fost redactat.</p>
	<p>4. Art. 32 din proiectul de lege, se va completa cu un alineat nou, care să reglementeze că în cazul copiilor neînsoțiți, orice acțiune ce îi vizează se va realiza doar cu participarea reprezentantului legal al copilului, iar în lipsa acestuia cu participarea reprezentantului desemnat al autorității tutelare teritoriale care este reprezentantul legal al copiilor neînsoțiți.</p>	<p>Se acceptă Norma a fost completată cu un alineat nou, ținând cont de prevederile Regulamentului (UE) 2021/1134 al Parlamentului European și al Consiliului din 7 iulie 2021 de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 767/2008, (CE) nr. 810/2009, (UE) 2016/399, (UE) 2017/2226, (UE) 2018/1240, (UE) 2018/1860, (UE) 2018/1861, (UE) 2019/817 și (UE) 2019/1896 ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a deciziilor 2004/512/CE și 2008/633/jai ale consiliului, în scopul reformării sistemului de informații privind vizele.</p>
	<p>5. Potrivit art. 59 alin. (1) din proiectul de lege înaintat spre consultare: „(1) Ministerul Muncii și Protecției Sociale cooperează cu Poliția de Frontieră în scopul garantării drepturilor fundamentale a minorilor și altor persoane vulnerabile, în limitele competenței.”. În acest sens ținem să menționăm că, procedurile de identificare, evaluare, asistență, referire, monitorizare și evidență a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, precum și autoritățile și structurile responsabile de aplicarea procedurilor respective sunt reglementate prin Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți. La art. 59, cuvântul „minorilor” se substituie cu textul „copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți”, luând în considerare prevederile Legii nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți. Atragem atenția, că cadrul normativ ce vizează</p>	<p>Se acceptă. Conținutul art. 59 a fost reformulat, fiind coordonat cu MMPS. Modificări operate în Nota Informativă.</p>

	<p>necesitatea intervenției din partea autorităților tutelare în scopul asigurării protecției copiilor, reglementează că această intervenție se realizează doar în cazul categoriilor menționate de copii. În cazul copiilor care sunt reprezentați de către părinți sau tutori/curatori și care nu se află în situație de risc intervenția respectivă nu se efectuează, ceea ce corespunde și normelor internaționale în domeniul protecție drepturilor copiilor.</p> <p>În acest context, deoarece obiecțiile MMPS expuse pe marginea redacției art. 59 din proiectul de lege au fost luate în considerare, la compartimentul 2, pct. 3) din Nota informativă la proiect, se exclude propoziția „Prin urmare, proiectul legii constituie platforma normativă pentru dezvoltarea ulterioară de către Ministerul Muncii și a Protecției Sociale a mecanismelor de cooperare interinstituțională, în vederea implementării celor prevăzute de proiectul legii, în speța elucidată.”.</p>	
<p>Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (Aviz nr. 21/1-5218 din 11.10.2023)</p>	<p>1. Insistăm repetat ca proiectul de lege să fie completat cu următoarele prevederi reformulate corespunzător:</p> <p>„Articolul 60. Agenția Națională Transport Auto</p> <p>(1) Agenția Națională Transport Auto cooperează cu Poliția de Frontieră, în procesul de monitorizare a activităților operatorilor de transport rutier naționali și străini, în raport cu operațiunile efectuate la trecerea frontierei de stat a Republicii Moldova pentru transportul rutier internațional de persoane prin servicii regulate și ocazionale.</p> <p>(2) La supravegherea activității operatorilor de transport rutier în raport cu operațiunile efectuate la trecerea frontierei de stat a Republicii Moldova, cooperarea între autoritățile menționate la alin. (1) se va realiza prin schimbul de informații privind valabilitatea și autenticitatea actelor permissive, în scopul combaterii fenomenului de transport ilicit și susținerii securității naționale în domeniul transporturilor.</p> <p>(3) Autoritățile publice menționate la alin. (1) vor elabora mecanismul de schimb al informației necesar pentru îndeplinirea prevederilor alin.(2).”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Modificări operate în proiectul actului normativ, în variantă îmbunătățită.</p> <p>La caz, considerăm judicios și potrivit normelor de tehnică legislativă indicarea în conținutul normei că modul în care se va efectua schimbul de date electronice este stabilit de cadrul normativ. Ori, actualmente se promovează proiectul de modificare a Codului transporturilor rutiere care reglementează acest domeniu.</p>

	<p><i>Amendamentul propus urmare desfășurării ședinței interministeriale din 25.10.23:</i></p> <p>„Articolul 60. Agenția Națională Transport Auto</p> <p>(1) Agenția Națională Transport Auto cooperează cu Poliția de Frontieră în domeniul aplicării prevederilor Acordurilor bilaterale și multilaterale în domeniul transportului rutier internațional privind traversarea frontierei de stat de către operatorii de transport rutier pentru efectuarea transportului de persoane prin servicii regulate și ocazionale.</p> <p>(2) Autoritățile menționate la alin. (1) cooperează prin intermediul mecanismului de schimb de date în format electronic pentru verificarea actelor permissive stabilite în baza prevederilor Acordurilor bilaterale și multilaterale în domeniul transportului rutier internațional.”</p>	
<p>Centrul de armonizare a legislației (Expertiza de compatibilitate nr. 31/02-69-10743 din 09.10.2023)</p>	Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se acceptă.
<p>Serviciul de Informații și Securitate (Aviz nr. E/10748 din 12.10.2023)</p>	Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se acceptă.
<p>Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării al Republicii Moldova (Aviz nr. 03-3185 din 16.10.2023)</p>	<p>1. La art.36, la alin.(1) sintagma „desfășurarea activităților economice și de altă natură la frontiera de stat” este una generală și ambiguă, lăsând loc de interpretare, astfel, considerăm judicios concretizarea clară a genurilor de activități economice care pot fi desfășurate la frontiera de stat, precum și celor „de altă natură”.</p>	<p>Se acceptă. Modificări operate la art. 36 alin. (2). Concretizarea clară a genurilor de activități economice care pot fi desfășurate la frontiera de stat vor fi stabilite de Guvern.</p>

	<p>2. Obiecție valabilă și pentru art. 43, unde sunt prevăzute condițiile de desfășurare a activităților economice și de altă natură în zona de frontieră, dar nu sunt specificate clar care sunt aceste activități economice pot fi desfășurate în zona de frontieră or, în procesul de aplicare a actului normativ, reglementările propuse de autor pot genera posibilități de executare a normei în interpretarea preferată. Aferent considerentelor expuse supra, pentru a exclude orice echivoc, inclusiv decizii arbitrare în raport cu statutul actelor precum „aviz” și „acord”, se consideră oportun coroborarea prevederilor art. 36 cu prevederile art. 43, în sensul noțiunilor „aviz privind desfășurarea activității” și „acordul Poliției de Frontieră” or, mențiunile statuate la art. 5 alin. (8) din proiectul legii, potrivit cărora „Poliția de Frontieră perfectează permise/autorizații/avize, care nu sunt acte permissive în sensul art. 4 alin. (6) din Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, inclusiv în format electronic și pe suport de hârtie”, vin în dezacord cu ansamblul de norme juridice propuse de autor la articolele menționate supra. Adicional, precizăm că Directivele și Regulamentele Uniunii Europene nu impun statelor obligația de a prelua sau utiliza terminologia stabilită în aceste directive, ci doar de a ține cont de cerințele reglementărilor care se conțin în astfel de instrumente.</p>	<p>Se acceptă parțial. Considerăm pertinente obiecțiile invocate, cu excepția coroborării denumirii actelor eliberate de PF. Astfel, alin. (6) din norma specificate vor asigura excluderea obiecțiilor identificate. Subsecvent, cu privire la denumirea actelor indicate, considerăm inoportun coroborarea termenelor de aviz privind desfășurarea activității” și „acordul Poliției de Frontieră”, acestea indicând asupra modului în care pot fi efectuate activitățile la care face referință art. 36 (în cazul „acordului Poliției de Frontieră”), iar cu privire la „avizul privind desfășurarea activității” acesta constituind condiția în care pot fi efectuate activitățile la care face referință art. 43, și care este coroborat art. 5 alin. (8) din proiectul legii. Suplimentar, conform art. 43 alin. (6) prevede aprobarea Hotărârii de Guvern în sensul reglementării detaliate a prevederilor art. 43.</p>
<p>Ministerul Finanțelor Serviciul Vamal (Aviz nr. 07/4-04/454 din 31.10.2023)</p>	<p>1. La articolul 2, la noțiunea „Control la trecerea frontierei”, după cuvântul „bunurilor” se va completa cu cuvintele „, mărfurilor”. În acest sens, se vor respecta prevederile atât a Codului vamal nr. 1149/2000, cât și a Codului vamal nr. 95/2021, care va intra în vigoare la data de 01.01.2024.</p>	<p>Se acceptă parțial. Revendicarea Serviciului Vamal operată la art. 7 alin. (1) din proiect, după cum urmează: „... Serviciul Vamal – pentru autorizarea trecerii peste frontiera de stat a mărfurilor, bunurilor și mijloacelor de transport.” Obiectul de reglementare a articolului 2 ”Noțiuni generale” nu este delimitarea competențelor autorităților</p>

	<p>2. La articolul 5: alin. (3) după cuvântul „Frontieră” se va completa cu cuvintele „ și Serviciul Vamal”;</p> <p>alin. (5) cuvântul ”poate” se va exclude.</p>	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>
	<p>3. La articolul 7:</p> <p>- alin. (1), cuvintele „asigurarea respectării reglementărilor vamale la trecerea mărfurilor,” se va substitui cu cuvintele „autoriza trecerea peste frontiera de stat a mărfurilor, bunurilor și mijloacelor de transport”. De menționat, că competența Serviciului Vamal cuprinde și controlul trecerii frontierei de stat a bunurilor transportate de către persoanele fizice.</p>	<p>Se acceptă Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>
	<p>- alin. (2) se va exclude. Or, competențele Serviciului Vamal sunt deja reglementate în Codul vamal și nu necesită o reglementare suplimentară.</p>	<p>Nu se acceptă. <u>Totodată în ședința din data de 15.11.23 cu reprezentanții Serviciului Vamal s-a convenit de păstrat redacția actuală a alin. (2) în scopul dezvoltării ulterioare a conceptului de delegare a unor competențe instituționale în scopul asigurării fluidizării în punctele de trecere a frontierei de stat. La fel, prevederea este necesară pentru implementarea principiului ghișeului unic în punctele de trecere.</u></p>

	<p>- alin. (3) va avea următorul cuprins: „În scop de combatere a migrației ilegale, criminalității organizate, contrabandei, terorismului internațional și a altor infracțiuni, poliștii de frontieră au dreptul să efectueze controlul mărfurilor și al altor bunuri de sine stătător. Excepție fac punctele de trecere a frontierei de stat, unde controlul se efectuează de comun cu Serviciul Vamal, conform competențelor stabilite de actele normative”.</p> <p>În acest context, conform art. 11 lit. h) din Codul vamal, una din atribuțiile de bază a Serviciului Vamal este lupta cu contrabanda. Totodată, art. 268 Cod de Procedură Penală prevede competența Serviciului Vamal de efectuare a urmăririi penale în privința infracțiunilor de contrabandă, prevăzute în art. 248, 248¹, 248² din Codul Penal.</p>	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>
	<p>4. La articolul 13 alin. (1) după cuvântul „Frontieră” se va completa cu cuvintele „și Serviciului Vamal”.</p>	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>
	<p>5. La articolul 17:</p> <p>alin. (1) cuvintele „ și stabilite în conformitate cu prevederile prezentei legi” se vor exclude. Lit. b) se propune divizarea acesteia în două litere separate, respectiv se va ține cont de numerotare.</p>	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>

	alin. (6) urmează să fie descrise semnificația noțiunilor de „accident” și „avarie” sau de făcut trimitere la normele care le reglementează.	Se acceptă. Noțiunile de „accident” și „avarie” au fost substituite cu textul „accident sau incident în transporturi”, în conformitate cu Legea nr. 213/2021 cu privire la investigarea accidentelor și incidentelor în transporturi
	alin. (7) textul „precum și altor organe de control stabilite de lege” se va indica expres care instituții de stat pot lua decizie de genul dat. Totodată, se propune o expunere mai clară a sintagmei „după caz – a administrației porturilor și aeroporturilor”.	Nu se acceptă. Enunțăm că, potrivit Hotărârii Guvernului nr. 531/2014 cu privire la acțiunile de implementare a Regulamentului sanitar internațional în prevenirea transmiterii transfrontaliere a pericolelor pentru sănătatea publică sunt stabilite exhaustiv autoritățile cu competențe în prevenirea transmiterii transfrontaliere a pericolelor pentru sănătatea publică,
	6. La articolul 19: alin. (3) va avea următorul cuprins: „Prin derogare de la prevederile alin. (1), de către Poliția de Frontieră și Serviciul Vamal pot fi permise excepții de la obligația de a trece frontiera de stat prin punctele de trecere stabilite de cadrul normativ pentru persoane, mijloace de transport, mărfuri și bunuri, în baza tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și în cazurile prevăzute de prezenta lege sau de alte acte normative după cum urmează: a) în cazul navigației de agrement; b) în cazul marinarilor care coboară pe țărm în zona portului în care sunt ancorate navele lor sau în localitățile adiacente;	Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.

	<p>c) pentru persoane sau grupuri de persoane, în cazul în care există o necesitate de natură deosebită și care sunt în posesia documentelor de trecere a frontierei de stat și nu există nici un conflict de interese legate de securitatea statului și de ordinea publică;</p> <p>d) pentru persoane și grupuri de persoane, în situații excepționale.”;</p>	
	alin. 4, noțiunea de „punctele de trecere de mic trafic la frontieră” se propune reglementarea acesteia.	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Menționăm că acestea sunt reglementate de tratatele internaționale.</p>
	<p>7. La articolul 21 alin. (2) se propune revizuirea acestuia, temei pentru autorizarea trecerii frontierei de stat este legea. Totodată, alineatul respectiv urmează să se completeze cu următorul text : „ , iar trecerea peste frontiera de stat a mărfurilor, bunurilor și mijloacelor de transport se autorizează de către Serviciul Vamal”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Prevederea a fost revizuită. Totodată atragem atenția că, propunerea formulată este imposibil a fi încadrată în formularea logico-juridică a normei, deoarece norma alin. (2) este una de concretizare.</p>
	<p>8. La articolul 22 alin. (1) cuvintele „numai în baza unui permis sau autorizații special eliberate în conformitate cu cadrul normativ” se va substitui cu cuvintele „ în condițiile stabilite de cadrul normativ aferent”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>
	<p>9. La articolul 26 alin. (1) cuvintele „în comun cu” se vor substitui cu cuvântul „și”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>
	<p>10. La articolul 28, urmează a fi completat cu prevederi referitor la bunurile care urmează să fie introduse/scoase în/din Republica Moldova. Prevederea este necesară în vederea respectării dreptului persoanei care traversează frontiera de stat, la declararea bunurilor conform actelor normative.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Norma citată transpune prevederile art. 2 pct. 13 și art. 8 alin. (5) din Codului Frontierelor Schengen.</p> <p>Din Cod relevă că verificările în linia a doua la frontieră sunt efectuate asupra persoanelor și nu a mărfurilor.</p>

		<p><u>Totodată în ședința din data de 15.11.23 cu reprezentanții Serviciului Vamal s-a convenit de păstrat redacția actuală a art. 28.</u></p>
	<p>11. La articolul 35 alin. (1) textul „Utilizarea unor astfel de locuri poate fi combinată cu prevederile art. 50” se va revizui sau se va exclude. Se va ține cont de propunerile specificate în aviz la art. 50 din proiect și care vin în contradicție cu art. 35 alin. (2) din proiect.</p>	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>
	<p>12. La articolul 39 alin. (3) cuvintele „poate limita temporar” se va revizui. În baza unei decizii motivate se va indica exact termenul de limitare.</p>	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>
	<p>13. La articolul 45:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alin. (5), în propoziția nr. 3 cuvintele „și Serviciul Vamal în limitele competențelor, ” se vor exclude. Or, asigurarea ordinii publice în punctele de trecere a frontierei de stat, precum și securitatea aeronautică în cadrul aeroportului nu intră în atribuțiile Serviciului Vamal. - - alin. (7) și (8) se vor exclude, deoarece în conformitate cu prevederile art. 186 Cod vamal nr. 1149/2000 și art. 344 alin. (3) Cod vamal nr. 95/2021 „Desfășurarea activității de producție, activității comerciale și de altă natură, trecerea mărfurilor, mijloacelor de transport, persoanelor, inclusiv a factorilor de decizie din autoritățile publice, peste frontiera acestor zone și în perimetrul lor sânt posibile numai cu autorizația organului vamal și se vor efectua sub supraveghere vamală, cu excepția cazurilor prevăzute de legislație. Accesul în zona de control vamal este permis numai cu înștiințarea prealabilă a organului vamal”. De menționat, că în zonele de control vamal desfășoară activitate economică brokerii vamali, instituțiile bancare etc. 	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ agreeate de comun cu <u>reprezentanții Serviciului Vamal în ședința din data de 15.11.23.</u></p> <p>Nu se acceptă. Deoarece obiectul de referință este altul decât referința indicată la Codul Vamal. Astfel, aceste prevederi sunt necesare pentru asigurarea preevaluării în contextul aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Or, activitățile interzise în punctele de trecere a frontierei de stat afectează procesul de control al trecerii frontierei de stat și securitatea frontalieră. Totodată, reglementarea din proiect constituie transpunerea practicii Uniunii Europene.</p>

		<u>Totodată în sedința din data de 15.11.23 cu reprezentanții Serviciului Vamal s-a convenit de păstrat redacția actuală a alin (7) și (8).</u>
	<p>14. La articolul 47:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alin. (2), cuvintele „precum și introducerea mărfurilor și a altor bunuri” se vor exclude. Totodată, cuvintele „se efectuează cu acordul” se vor substitui cu cuvintele „se autorizează de către”. - alin. (3), va avea următorul cuprins: „(3) Ieșirea din punctele de trecere a persoanelor, mijloacelor de transport, scoaterea mărfurilor și a altor bunuri se autorizează de către polițistul de frontieră cu acordul funcționarului vamal, după efectuarea controlului la trecerea frontierei.”. 	<p>Se acceptă Modificări operate în proiectul actului normativ.</p> <p>Nu se acceptă Considerăm imperativ menținerea formulei reflectate în proiect privind consecutivitatea luării deciziilor în punctele de trecere a frontierei de stat de către Poliția de Frontieră și Serviciul Vamal. Or, efectuarea controalelor sunt organizate în măsura în care Poliția de Frontieră este prima în ordinea efectuării controlului la frontieră, iar Serviciul Vamal este ultima autoritate. Prin urmare, considerăm judicios ca, fiecare autoritate să-și asume decizia privind intrarea/ieșirea din punctul de trecere a frontierei de stat, conform proceselor operaționale gestionate. Necesitatea existenței mecanismului legal propus este condiționat și de următoarele: actualmente, la efectuarea controlului la trecerea frontierei de stat, documentele persoanelor sunt preluate de către polițistul de frontieră și apoi, după controlul de</p>

		<p>frontieră, sunt returnate posesorului pentru ulterioara efectuare a controlului vamal. Din aceste considerente, conducătorii mijloacelor de transport sunt nevoiți să se adreseze Serviciului Vamal întru efectuarea controlului vamal, iar mijloacele de transport sunt verificate vizual repetat. Prin urmare, pentru o funcționare eficientă a procedurilor de control și fluidizării traficului transfrontalier, în adevăratul sens al principiilor „Ghișeului unic” și „Unicii opriri”, se impune respectarea unei opriri a mijlocului de transport, controlului vizual comun al acestuia, preluarea actelor de călătorie de către polițistul de frontieră pentru control, cu ulterioara transmitere a acestora funcționarului vamal, ultimul întorcând actele călătorilor, după finisarea controlului vamal. Totodată, considerăm că, implementarea în complex și deplin a principiilor respective, va contribui la eliminarea factorilor care favorizează posibilele acte de corupție, fortificând încrederea societății în autoritățile cu atribuții de control la frontieră.</p> <p>Suplimentar, potrivit pct. 50 din Programul de management integrat al frontierei de stat pentru anii 2022-2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.792/2022, una din cauzele care determină formarea rândurilor este funcționarea defectuoasă a principiului opririi unice și verificarea suplimentară, de către polițiștii de frontieră a faptului finisării controlului. Ca soluție aprobată de Guvern în Obiectivul general 2. Frontieră</p>
--	--	---

<p>de stat sigură, securizată și funcțională din Programul de management integrat al frontierei de stat pentru anii 2022-2025 este revizuirea normelor tehnice de control la trecerea frontierei și control vamal în punctele de trecere a frontierei de stat. Subsecvent, la 16 mai 2023 prin Ordinul comun nr.421/174-O al Inspectoratului General al Poliției de Frontieră și Serviciului Vamal, Normele Tehnologice Tip de efectuare a controlului în punctele de trecere a frontierei de stat rutiere și schimbului de date în timp real, au fost aprobate, fapt comunicat societății drept o realizare importantă a autorităților din frontieră .</p> <p>Ca mecanism acestea reglementează că, Poliția de Frontieră autorizează intrarea mijlocului de transport în punctul de trecere, efectuează controlul la trecerea frontierei, înmânează actele funcționarului vamal, iar Serviciul Vamal, odată cu primirea actelor efectuează controlul vamal și autorizează ieșirea din punctul de trecere, fără a fi necesară informarea Poliției de Frontieră despre faptul dat. Respectiv, obiecțiile înaintate de Serviciul Vamal reieșind din circumstanțele enunțate nu pot fi susținute, or, redacția propusă a normei urmărește obiectivul comun de fluidizare a traficului transfrontalier, și eliminarea mecanismului defectuos de verificare suplimentară, de către polițiștii de frontieră a faptului finisării controlului vamal la ieșire din punctul de trecere.</p>
--

	<p>15. La articolul 48 alin. (4), după cuvântul „lege” se va completa cu cuvintele „conform competențelor atribuite”.</p>	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>
	<p>16. Articolul 50, urmează a fi revizuit, deoarece ținând cont de specificul activității vamale, aceasta stabilește expres acțiunile ce urmează a fi întreprinse de către funcționarii vamali (control documentar, control fizic, verificarea bazelor de date din gestiune, aplicarea măsurilor de analiză de risc (criterii etc.) pentru mărfurile, bunurile și mijloacele de transport care traversează frontiera. Relaxarea controalelor la trecerea frontierei presupune relaxarea controlului vamal efectuat de către Serviciul Vamal, ceea ce constituie imixiune în atribuțiile organului vamal.</p> <p>Totodată alin. (4) din prezentul articol, presupune luarea unei decizii total independente de către șeful Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, ceea ce contravine normelor legale în baza cărora se efectuează controlul la trecerea frontierei. La fel, nu s-a ținut cont de atribuțiile funcționale atribuite direct, prin lege, Serviciului Vamal.</p> <p>De menționat, că actualmente Serviciul Vamal de comun cu Inspectoratul General al Poliției de Frontieră au o practică în vederea fluidizării traficului la frontieră, prin aplicarea diferitor măsuri, tehnici, care sunt bine coordonate, gestionate și aplicate în tandem de ambele instituții și nici de cum în formatul descris în articolul dat (Plan de acțiuni comun, Ordine comune cu privire la fluidizare etc). În această ordine de idei și ținând cont de intensificarea traficului (în ultima perioadă), la unele posturi vamale de frontieră, se propune revizuirea totală a prezentului articol sau excluderea acestuia.</p>	<p>Se acceptă. Menționăm că, norma examinată transpune prevederile art. 9 din Codul Frontierelor Schengen.</p> <p>Totodată, alin. (4) a fost redactat <u>de comun cu reprezentanții Serviciului Vamal urmare a ședinței din data de 15.11.23 care prevede că, ”decizia de relaxare a controalelor la trecerea frontierei se ia de comun de către Inspectoratul General al Poliției de Frontieră și Serviciul Vamal.”</u></p>
	<p>17. La articolul 52 alin. (4), prima propoziție, după cuvântul „Frontieră” se va completa cu cuvintele „și Serviciului Vamal”, iar în a doua propoziție după cuvântul „Frontieră” se va completa cu cuvintele „și Serviciul Vamal”.</p>	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>

	<p>18. La art. 58 după cuvântul „Frontieră” se va completa cu cuvintele „și Serviciul Vamal,”.</p>	<p>Se acceptă. Modificări operate în proiectul actului normativ.</p>
<p>Ministerul Apărării (Aviz nr. 11/1460 din 12.10.2023)</p>	<p>1. Cu referință la propunerile Ministerului Apărării de a expune în redacție nouă a art.8 ”Paza frontierei de stat” din proiect, constatăm că acestea nu au fost acceptate de către autorul proiectului. Redacția prezentată a art.8 de către autorul proiectului este redacția inițială a proiectului. Argumentarea ”Se acceptă parțial” din Sinteza obiecțiilor și propunerilor și redacția menținută a art.8 de către autorul proiectului nu corespunde prevederilor constituționale și legale și respectiv nu poate fi menținută în proiect.</p> <p>Astfel, redacția alin.(1) și (2) a art.8 a proiectului, prezentată, în mod repetat, de către autorul proiectului nu poate fi menținută în proiect, deoarece contravine cu dispozițiile art.87 alin.(3) din Constituția Republicii Moldova care stabilesc că: ”În caz de agresiune armată îndreptată împotriva țării, Președintele Republicii Moldova ia măsuri pentru respingerea agresiunii, declară stare de război și le aduce, neîntârziat, la cunoștința Parlamentului.” Corespunzător, în temeiul atribuțiilor constituționale în domeniul apărării (art.87 alin.(3), (4) din Constituție), Președintele Republicii Moldova este împuternicit să ia măsuri pentru respingerea agresiunii, precum și ”poate lua și alte măsuri pentru asigurarea securității naționale și a ordinii publice, în limitele și în condițiile legii”.</p> <p>În temeiul dispozițiilor constituționale (art.108 din Constituție) și legale (art.9, art.32, art.33 din Legea nr.345/2003 cu privire la apărarea națională): ”(1) Armata Națională se folosește în corespundere cu destinația ei constituțională în scopul garantării suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale a țării și democrației constituționale. (2) Folosirea Armatei Naționale în soluționarea problemelor ce nu țin nemijlocit de apărarea statului se efectuează în exclusivitate în temeiul hotărârii Parlamentului, iar în</p>	<p>Se acceptă parțial (ambele avize) <u>Totodată în ședința din data de 15.11.23 cu reprezentanții Ministerului Apărării s-a convenit asupra redacției noi a unor prevederi a proiectului și anume:</u></p> <p>1) <u>s-a completat art. 5 cu alin. (3) în redacția:</u> ”(3) Supravegherea și controlul spațiului aerian a frontierei de stat este asigurat de către structurile centrale și forțele din subordinea Ministerului Apărării, în conformitate cu Legea nr.345/2003 cu privire la apărarea națională, Legea nr.143/2012 privind controlul spațiului aerian.”</p> <p>2) art. 8 s-a expus în redacție nouă ”Articolul 8. Măsuri aplicabile la frontiera de stat în caz de agresiune armată împotriva Republicii Moldova</p> <p>În caz de agresiune armată împotriva Republicii Moldova, la declararea stării de asediu sau de război, măsurile pentru respingerea agresiunii armate se efectuează, în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, Legea nr.345/2003 cu privire la apărarea națională, Legea nr.212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, precum și alte acte normative.”</p> <p>3) Proiectul s-a completat cu art. 59 în redacția:</p>

	<p>situații extreme, prin decretul Președintelui Republicii Moldova.” Armata Națională în calitate de componenta de bază a Forțelor Armate, asigură, pe timp de pace și de război, integrarea într-o concepție unitară a activităților tuturor forțelor care participă la acțiunile de apărare a țării. Misiunea principală a Armatei Naționale constă în asigurarea apărării naționale prin prevenirea, contracararea și anihilarea amenințărilor și agresiunilor cu caracter militar îndreptate împotriva țării. Astfel, dispozițiile Legii cu privire la apărarea națională nu prevăd că Armata Națională (Forțele Armate) efectuează paza frontierei de stat, contrar opiniei și redacției prezentate de către autorul proiectului la art.8 alin.(1) – ”(1) În caz de agresiune armată împotriva Republicii Moldova, Forțele Armate efectuează paza frontierei de stat în conformitate cu prevederile legislației cu privire la apărarea națională.”</p> <p>Totodată, potrivit dispozițiilor art.57 alin.(2) din Constituție: ”(2) Serviciul militar este satisfăcut în cadrul forțelor militare, destinate apărării naționale, pazei frontierei și menținerii ordinii publice, în condițiile legii.” Executarea destinației (misiunilor) forțelor militare de apărare națională, pazei frontierei și menținerii ordinii publice sunt efectuate în mod permanent de către autoritățile publice abilitate prin lege, care sunt dotate cu resursele și infrastructura corespunzătoare, atât pe timp de pace, cât și pe timp de crize (urgentă, situații excepționale, asediu, conflicte armate interne sau internaționale, război). Paza frontierei de stat pe uscat și pe apele de frontieră este asigurată de către Poliția de Frontieră, în conformitate cu art.60 alin.(2) din Legea nr.283/2011 cu privire la Poliția de Frontieră ce prevede că: ”(2)Serviciul Grăniceri se reorganizează în Poliția de Frontieră și se transmite în subordinea Ministerului Afacerilor Interne. Poliția de Frontieră este succesorul misiunii, funcțiilor, atribuțiilor, drepturilor și obligațiilor Serviciului Grăniceri.” Este de</p>	<p>”Articolul 59. Ministerul Apărării</p> <p>Ministerului Apărării prin structurile centrale și forțele din subordine, colaborează cu Poliția de Frontieră în următoarele domenii:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Schimbul de informații, conform procedurilor stabilite de comun, privind: <ol style="list-style-type: none"> a) efectuarea zborurilor tuturor aeronavelor, inclusiv fără pilot, la altitudini joase; b) concentrarea de trupe și tehnica de luptă în proximitatea frontierei comune cu statele vecine, precum și informarea despre deplasarea lor, aplicațiile de amploare din teren și despre alte acțiuni similare; 2) pregătirea teritoriului țării pentru apărare. 3) alte domenii conexe activităților de prevenire și contracarare a amenințărilor și riscurilor la adresa securității și apărării naționale prevăzute de cadrul normativ.”
--	---	---

	<p>menționat că, anterior Serviciul Grăniceri a exercitat atribuțiile și a promovat politica statului în domeniul pazei frontierei de stat a Republicii Moldova, în modul stabilit de legislație. Prin menținerea în sarcina Poliției de Frontieră a pazei frontierei de stat pe uscat și pe apele de frontieră, legiuitorul menține personalul calificat, infrastructura de frontieră și asigurarea și dotarea corespunzătoare, excluzând doar statutul militar al Poliției de Frontieră.</p> <p>Respectiv, Legea cu privire la Poliția de Frontieră prevede prin art.60 alin.(2) că paza frontierei de stat pe uscat și pe apele de frontieră este asigurată de către Poliția de Frontieră ca succesor al misiunii, funcțiilor, atribuțiilor, drepturilor și obligațiilor Serviciului Grăniceri.</p> <p>Legea cu privire la apărarea națională nu stabilește misiunea Armatei Naționale (Forțelor Armate) de efectuare a pazei frontierei de stat, pe uscat și pe apele de frontieră. Totodată, Legea nr.143/2012 privind controlul spațiului aerian, stabilește competențele autorităților administrației publice centrale în domeniul gestionării spațiului aerian, inclusiv a structurilor centrale și forțelor din subordinea Ministerului Apărării, și a organelor Ministerului Afacerilor Interne, inclusiv Poliția de Frontieră, și modul de acțiune împotriva aeronavelor care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova.</p> <p>În temeiul prevederilor constituționale și legale precitate, misiunea Armatei Naționale (Forțelor Armate), inclusiv în caz de agresiune armată, este de apărare a țării.</p>	
--	---	--

	<p>În conformitate cu dispozițiile constituționale și legale pertinente, art.8 din proiect se propune de expus în redacție nouă, cu următorul cuprins: „Articolul 8. Paza frontierei de stat</p> <p>(1) Paza frontierei de stat pe uscat și pe apele de frontieră se efectuează, pe timp de pace, de asediu și de război, de către Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, în conformitate cu prezenta lege, Legea nr.283/2011 cu privire la Poliția de Frontieră și Legea nr.212/2004 privind regimul stării de urgență, alte acte normative, în interacțiune cu organele securității statului și forțele destinate apărării naționale, în conformitate cu prezenta lege și cadrul normativ privind organele securității statului și apărării naționale.</p> <p>(2) Paza frontierei de stat în spațiul aerian este asigurată, pe timp de pace, de asediu și de război, de către structurile centrale și forțele din subordinea Ministerului Apărării, în conformitate cu Legea nr.212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, Legea nr.143/2012 privind controlul spațiului aerian.</p> <p>(3) Colaborarea Inspectoratului General al Poliției de Frontieră cu Marele Stat Major al Armatei Naționale cuprinde schimbul de informații privind: zborurile tuturor aeronavelor, inclusiv fără pilot, la altitudini joase, zborurile planificate în zona de frontieră; efectuarea transportării (tranzitului) de mărfuri cu destinație militară; concentrarea de trupe și tehnica de luptă în raioanele hotarelor comune cu statele vecine, precum și informarea despre deplasarea lor, aplicațiile de amploare din teren și despre alte acțiuni similare.”</p> <p>Propunerile anterioare de expunere în redacție nouă a art.8 din proiect din avizele Ministerului Apărării, și anume, alineatele (2), (3) și (6) au fost excluse, aceste aspecte fiind obiectul de reglementare a Legii cu privire la apărarea națională și altor acte normative în domeniul</p>	
--	--	--

apărării naționale. Respectiv, alineatele (1), (4) și (5) art.8 din redacția propusă în avizul Ministerului Apărării au fost revizuite și reformulate în alineatele (1), (2) și (3) art.8 a proiectului, conform legislației naționale și tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte (ex.: art.4 Tratat de bună vecinătate, prietenie și colaborare între Republica Moldova și Ucraina din 23 octombrie 1992, etc.).

Cu referință la art. 33 din Legea privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, Statul Major General al Forțelor Armate asigură capacitatea de luptă și de mobilizare a Forțelor Armate, asigură desfășurarea mobilizării și pregătirea forțelor destinate apărării naționale, prezintă Comandamentului Suprem al Forțelor Armate propuneri privind folosirea forțelor pentru respingerea unei eventuale agresiuni armate, efectuează alte activități prevăzute de legislația în vigoare. Respectiv, Statul Major General al Forțelor Armate efectuează activitățile menționate în art.33 din Legea citată, inclusiv pregătirea și asigurarea pazei frontierei de stat pe uscat și pe apele de frontieră de către Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, conform dispozițiilor art.57 alin.(2) din Constituție, art.60 alin.(2) din Legea nr.283/2011 cu privire la frontiera de stat.

Legislația UE (Regulamentul (UE) 2016/399 al Parlamentului european și al consiliului cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen), Regulamentul (UE) 2019/1896 al Parlamentului european și al consiliului din 13 noiembrie 2019 privind Poliția de frontieră și garda de coastă la nivel european și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr.1052/2013 și (UE) 2016/162) nu reglementează domeniul apărării naționale și nici paza frontierei

	<p>statelor membre UE, acest domeniu fiind reglementat de constituțiile și legislația națională a statelor membre UE.</p> <p>Atribuțiile organelor securității statului de apărare a independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova, asigurare a pazei frontierei de stat, apărarea regimului constituțional, a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei de atentate ilegale sunt prevăzute expres în art.3 alin.(2) lit. a) și art.13 din Legea nr.619/1995 privind organele securității statului. Paza frontierei de stat pe uscat și pe apele de frontieră este asigurată de către Poliția de Frontieră, în conformitate cu art.60 alin.(2) din Legea nr.283/2011 cu privire la Poliția de Frontieră.</p> <p>Cu referință la perfecționarea mecanismului legal de management a situațiilor de urgență și de autorizare a folosirii Armatei Naționale, inclusiv în caz de agresiune armată, Ministerul Apărării a prezentat avizul la proiectul legii pentru modificarea unor acte normative (inițiativa legislativă nr.63 din 10.03.2023). Totodată, în prezent, în cadrul Ministerului Apărării se definitivează mecanismul de autorizare a folosirii Forțelor Armate și a forțelor destinate apărării naționale pe timp de pace și pe timp de crize, aspecte ce vor constitui obiect de reglementare a proiectului de modificare a Legii cu privire la apărarea națională.</p>	
<p>Aviz suplimentar nr. (11/1594 din 08.11.2023)</p>	<p>Suplimentar, în scopul determinării unei poziții comune, propunem expunerea art.8 din proiectul de lege cu următorul cuprins: "Articolul 8. Paza frontierei de stat</p> <p>(1) Paza frontierei de stat pe uscat și pe apele de frontieră se efectuează, pe timp de pace, de către Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, în conformitate cu prezenta lege, Legea nr.283/2011 cu privire la Poliția de Frontieră.</p>	<p>A se vedea argumentarea anterioară</p>

(2) Paza frontierei de stat în spațiul aerian este asigurată, pe timp de pace, de către structurile centrale și forțele din subordinea Ministerului Apărării, în conformitate cu prezenta lege, Legea nr.345/2003 cu privire la apărarea națională, Legea nr.143/2012 privind controlul spațiului aerian.

(3) Colaborarea Inspectoratului General al Poliției de Frontieră cu structurile centrale și forțele din subordinea Ministerului Apărării cuprinde:

1) schimbul de informații privind:

a) efectuarea zborurilor tuturor aeronavelor, inclusiv fără pilot, la altitudini joase, zborurile planificate în zona de frontieră;

b) efectuarea transportării (tranzitului) de mărfuri cu destinație militară;

c) concentrarea de trupe și tehnica de luptă în raioanele hotarelor comune cu statele vecine, precum și informarea despre deplasarea lor, aplicațiile de angajare din teren și despre alte acțiuni similare;

2) alte activități de contracarare a amenințărilor și riscurilor la adresa securității și apărării naționale prevăzute de legislație.

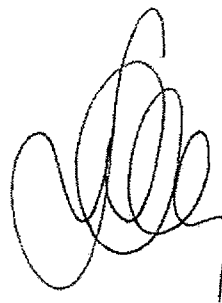
(4) În caz de agresiune armată împotriva Republicii Moldova, la declararea stării

de urgență, de asediu și de război, măsurile pentru respingerea agresiunii, asigurarea securității și apărării naționale, pazei frontierei de stat și a ordinii publice se efectuează, în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, Legea nr.345/2003 cu privire la apărarea națională, Legea nr.212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, Legea nr.283/2011 cu privire la Poliția de Frontieră, Legea nr.143/2012 privind controlul spațiului aerian, prezenta lege, alte acte normative."

Propunerea respectivă rezidă din dispozițiile constituționale și legale pertinente, precum art.57, art.87 art.108 din Constituția Republicii Moldova, art.9, art.32, art.33 din Legea nr.345/2003 cu privire la apărarea națională, Legea nr.212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, art.60 alin.(2) din Legea nr.283/2011 cu privire la Poliția de Frontieră, Legea nr.143/2012 privind controlul spațiului aerian, etc.

	<p>În acest context, reiterăm că paza frontierei de stat pe uscat și pe apele de frontieră este asigurată de către Poliția de Frontieră, în conformitate cu art.60 alin.(2) din Legea nr.283/2011 cu privire la Poliția de Frontieră ce prevede că: "(2)Serviciul Grăniceri se reorganizează în Poliția de Frontieră și se transmite în subordinea Ministerului Afacerilor Interne. Poliția de Frontieră este succesorul misiunii, funcțiilor, atribuțiilor, drepturilor și obligațiilor Serviciului Grăniceri." Este de menționat că, anterior Serviciul Grăniceri a exercitat atribuțiile și a promovat politica statului în domeniul pazei frontierei de stat a Republicii Moldova, în modul stabilit de legislație (art. 1 lit.b) din Legea nr.162/2007 cu privire la Serviciul Grăniceri). Respectiv, Legea cu privire la Poliția de Frontieră prevede prin art.60 alin.(2) că paza frontierei de stat pe uscat și pe apele de frontieră este asigurată de către Poliția de Frontieră ca succesor al misiunii, funcțiilor, atribuțiilor, drepturilor și obligațiilor Serviciului Grăniceri</p>	
--	---	--

Ministru al afacerilor interne

Adrian EFROS